

בס"ד

604

ערב שבת פרשת ויקרא
ח' אדר ב' תשפ"ב

קרוב אליך

עבודת ה' ברוח חסידיית

הרב דייטש בהתוועדות פורימית מורחבת
מגלה את הסוד שטמון במגילת אסתר

לומדים ולומדים, והלב לא זז

כרצון איש ואיש

עם איזו דמות מהמגילה אנחנו
הכי מזדהים? מרדכי היהודי,
אסתר המלכה, חרבונא
הזכור לסוג - או המן
הרשע שבני בניו למדו
תורה בבני ברק?

פרויקט מיוחד

עבודת ה' בעולם השטות

ההינדיק של רבי נחמן
והכרוך של דוד המלך,
מרכיבים את 17 שנות
הנסיון וההצלחה של הליצן
הרפואי עמיחי אנקרי

השקעה שלך הנסיון של 'באמונה'

החל מ-200,000 ₪ ההשקעה למשך 3 שנים

לפרטים: ☎ 073-376-6088 📞 055-725-1483

משקיעים
באמונה
אקום טאו אבסל סלף

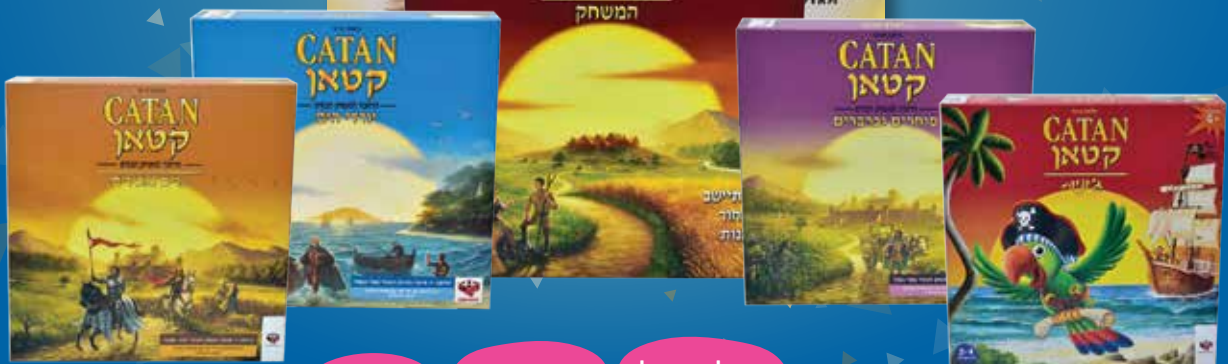

המכצע עד
כ"ב באדר ב'
מהרו להצטרף!

אף שמחלו קטאן עלינו

רוצים לתת את הטוב ביותר לילדים שלכם,
ולהנות מתוכן עשיר, ערבי ומרתק?

הצטרפו
למגזין וקבלו
את הקטאן
האהוב עליכם
במתנה!

גלילה רון פדר

נדב נוה

עדי דוד

יהונתן רוזנהק

טוביה רוזנפלד

נתנאל ובת-אל
אפשטיין

אבישי שטרית

שי צ'רקה

* התמורה בהתחייבות לשנה

אותיות וילדים
יחד עם אורי טראל

הצטרפו עכשיו >> התקשרו 8980*
או חפשו בגוגל 'מגזין אותיות וילדים'

מבית
פנימה
מגזין לנשים

הכי נוח משכנתא בזום

בלאומי עושים הכל כדי שיהיה לכם הכי נוח

עם שירות משכנתא בזום
המאפשר ייעוץ משכנתא בלי לצאת מהבית
הגשת בקשה למשכנתא: באתר | בטלפון *3200

לאומי

leumi

הכי נוח

אי עמידה בפירעון ההלוואה עלול לגרום חיוב בריבית פיגורים והליכי הוצאה לפועל; משכנתא בזום - ייעוץ בבניית תיק המשכנתא בשיחת זום. מתן השירות בכפוף לתנאי הבנק.

היהודי צריך לבחור - או לעבור תהליך
מתמשך ומשמעותי שיביא אותו לגילוי
הסוד והתיוחד שלו, או שתהליך קטן יותר על
התהליך, ויעשה חומץ

שיחות
חברים

עם מיני יוספי

מאה שיחות חברים עם
מיני האהוב מחכות לכם
נעת באתר 'קרוב אליך'

יין ב-400 ש"ח

נראה תירושו שמקבל מדליות מיוחדות. על יין - כל אלו, שמענו גם שמענו. ביין יש סוד יקר ערך, והוא גורם לכך שכשאנחנו שותים, או מתגלה הסוד הפנימי שלנו. היין בעצמו, הוא הסוד של הענבים. התירושו, הוא חומר הגלם הבסיסי, ורק אם הוא זוכה לעבור תהליך נכון, אז מתגלה הסוד המיוחד שלו. בכל אחד מאיתנו יש סוד, ואחרי תהליך אמיתי אנחנו זוכים לגילוי הייחודי של כל אחד ואחד. לא משנה אם זה מנקה הרחובות שעובר לידך או המוכר בבסטו בשוק, כל אחד מבניו ובנותיו של הקב"ה נושא בתוכו פוטנציאל לגלות סוד מיוחד בעולם. יש לו ברכה מיוחדת, ואור מיוחד להביא לעולם. כמובן, צריך את התנאים המתאימים כדי להפוך מתירושו ליין. והתנאי החשוב ביותר לעבור את התהליך של גילוי הסוד, הוא יישוב הדעת.

משנות שאננים

ירמיהו הנביא מדמה את מואב ליין ישן ששוקט על שמריו: "שֶׁאֲנִי מוֹאֵב מְנַעֲרִיו וְשֹׁקֵט הוּא אֶל שֹׁמְרָיו וְלֹא הִרְקֵם מִכְּלִי אֶל כְּלֵי וּבִגְדָה לֹא הִלֵּךְ עַל כֵּן עָמַד טַעְמוֹ בּוֹ וְרִיחוֹ לֹא נָמַר". השקט, הרוגע - 'שאנן מואב' - של עם שלא יצא לגלות, משמר את האיכות הפנימית. כשהיין שוקט על שמריו, והוא מצליח לעבור את תהליך התסיסה בלי הפרעות, הריח והטעם שלו משובחים מאוד. המשימה שלנו היא ללמוד מהיין, ולאפשר לסוד שלנו את התנאים הכי מתאימים להופיע החוצה.

זהו הסוד של דעת מיושבת. רבי נחמן אומר, שההפך של דעת מיושבת היא העצבות: "אך דע, שעל ידי מרה שחורה אי אפשר להנהיג את המחך פְּרָצוֹנוֹ וְעַל כֵּן קָשָׁה לוֹ לְיִשָּׁב דַּעְתּוֹ". אדם עצוב, לעולם יישאר במצב תירושי, שלא יאפשר לו להתקיים לאורך זמן. בימי קדם, רק יין יכול היה להישמר לאורך ימים ושנים. היום אמנם יש אפשרויות של שימור בקירור, אבל הטבע של תירושו הוא להחמיץ במהירות.

היהודי צריך לבחור - או לעבור תהליך מתמשך ומשמעותי שיביא אותו לגילוי הסוד המיוחד שלו, או שחלילה הוא יותר על התהליך, ויעשה חומץ. אם אדם לא ישיקיע זמן מדי יום ליישב את דעתו, ובעצם יאפשר לטלטלות החיים ולרעש החיצוני לנהל אותו, הסוד שלו, והברכה המיוחדת שהוא נועד להביא לעולם, לא יתגלו וההחמצה תהיה גדולה.

איך נהפוך להיות יין בעצמנו? המפתח נמצא ביישוב הדעת. יין טוב, הוא יין ששוקט על שמריו ולא מיטלטל. על ידי יישוב הדעת של כמה דקות התבודדות ביום, שבהם מודים לה' על כל הטוב שגמל איתנו, זוכים לגילוי הפנימיות שלנו. כמה רגעים של חיוך ושמחה פשוטה, למקד את המבט בטוב שיש לנו, ולראות שהוא העיקר, יפיקו יין משובח.

נמה דקות של טעם משובח

במסכת מגילה מופיע מקור מובהק לקשר בין יין טוב לבין יישוב הדעת. הגמרא מספרת, שכאשר אחשוורוש ביקש מחכמי ישראל עצה "כִּדְתָּ מַה לְעֲשׂוֹת בְּמַלְכָּה וְשִׁתִּי", הם השתמשו ממנו בטענה שדעתם לא מיושבת עליהם. הם הפנו אותו לחכמי מואב שדעתם מיושבת עליהם, כי: "שֶׁאֲנִי מוֹאֵב מְנַעֲרִיו", בגלל שהם לא גלו מאדמתם, ודעתם מיושבת.

הבעיה שלנו היא, שכל אחד מאתנו עבר הרבה טלטלות בחייו. אין הכוונה למעבר דירה ממקום למקום, ואפילו לא דווקא מארץ לארץ. הטלטלות שמפרקות את יישוב הדעת, הן טלטלות רגשיות. הן פוגמות בתהליך הבריאה של ייצור היין הפנימי. לכן התרופה לכך נמצאת בהשקטה של הרעשים החיצוניים, בזמן של התבודדות מלאת הודיה ושמחה. בזכות יישוב הדעת, לאט לאט מתגלה הנשמה שלנו, וכל מי שיוזכה לטעום מהסוד שלנו, ירגיש טעם משובח שמעולם לא היה כמוהו. יצירה ייחודית לגמרי מאת הקב"ה.

חברים אהובים! אני מאחל לכולכם שבמשתה הפורים שלכם, יכנס היין ויצא הסוד, וכך תתמלאו הודיה לה' יתברך על כל הברכה שיש לכם בחיים, ויותר מזה - גם הודיה על כל הקשיים, שייראו לכם עם שתיית היין כברכה גדולה. זה הסוד האמיתי, שהכי ראוי להשתמש בו בסעודת פורים. לחיים לחיים!!

שלום חברים! לחיים! איזו שמחה שפורים בפתח! אתם ודאי יודעים שאחת העבודות הרוחניות של פורים היא עבודת ה"נהפוך-הוא". בפורים יש הזדמנות לקחת דברים שמטרידים אותנו, ומכוח ההתהפכות, ליישב את דעתנו ולהבין שהם לטובה.

כשמבינים שהדברים הללו הם כל כך לטובה, הם הופכים להיות נושאים מתאימים להודיה כלפי שמים. פתאום המועקות הופכות להיות הנושאים הכי מתאימים לשמחה בהם. זה הזמן להשתמש במידת ההתהפכות, ולהבין שהכל בא אלינו מאת ה', כדי להיטיב לנו.

בכל שאר ימות השנה, אדם שבוחר להתלונן או להצטער על מצבו, עושה את מלאכתו בצורה טובה מאוד, גם בלי לקבל הדרכה. ממש מפליא איך אנשים יודעים להתלונן כל כך בהידור על מצבם בלי לקבל חונקות או לפחות סגנת הדרכה בנושא... כדי שאפשר יהיה להפך לגמרי את הנטייה הטבעית להתלונן, צריך קצת יישוב הדעת.

מן הסתם כל אחד מכם עסוק בהכנת בר היינות לקראת סעודת פורים. אני מניח שאין הרבה אנשים שעורכים בר מגוון טעמים של תירושו או מיץ ענבים. גם אם משהו מאוד אהוב מיץ ענבים, ויתאמץ להשיג סוגים שונים של תירושו, הוא ייווכח לדעת שפער המחירים ביניהם לא גדול. לעומת זאת, פערי המחירים שבין סוגי היינות, הם עצומים. הפערים הגדולים בין סוגי היין נובעים מכך ש"נכנס יין - יצא סוד". על סוד משלמים.

עוד יותר מהמחירים של היינות בסופר, התחרויות של היין הן תופעה מיוחדת מאוד. לא שמענו על תחרויות למציאת התירושו המובחר ביותר, אין בנמצא מיץ ענבים שיגיע לסדר גודל של 300 או 400 ש, ובודאי שלא

השנה!

משלוח מנות
שמחזק את
האמונה

המוצרים המאירים של ציפי קולטניוק
מעוטרים במשפטי אמונה מקוריים

 מארזי מתנה
  מתנות נכבר
  מוצרים מאירים
  מזכרות
  שוברי מתנה

רכישה באתר: ZIPIKOL.COM

ובנקודות המכירה ברחבי הארץ:

יודאיקה | נפר תב"ד | 052.6577.094

פרחנית | אשדוד | 053.3108.989

גיפתיים | קרית מלאכי | 052.3138.333

פ"ת | מזמור לתודה | 052.8765.929

שמת | נפר תב"ד | 052.6577.094

חינית | רחובות | 050.4111.013

מיתנה | 054.7340.927

מיתנה | קרית גת | 058.328.5524

מומלץ לברר לפני הרכישה אם המוצר קיים במלאי בנקודת המכירה

זה לא פורים, בלי טעימה מהגולן

אשור & more

יקב רמת הגולן
• ארץ היין •

רמה אחת מעל כולם

www.golanwines.co.il

עיריית ירושלים, משרד החינוך וישיבת שפע
פותחים ישיבה תורנית חדשה
בפסגת זאב

לתלמידים תורניים
 עם כשרונות מעשיים

- למבקשים עבודת ה' בשמחה ובחבורה
- לימוד סוגיות גמרא בעיון ולמעשה
- גישה לימוד רב-תחומית
- שבתות ישיבה וחצי פנימיה
- יצירה, נגינה ואמנויות להעצמת האישיות
- מסע דו-שבועי לפיתוח אישי וחברתי
- לימודים ממוקדים לתעודת בגרות

נפתחה ההרשמה

לכיתה ט' ולכיתה ז' לשנת תשפ"ג

ערב הכרות להורים
ביום ראשון, י' אדר ב'
13:30 בשעה 20:00

ב"איפכא" רח' השישה עשר 32 פסגת זאב

נשמח בבואכם

מעוניינים לשמוע עוד פרטים?
דברו איתנו!

הרב בניה קניאל 054-8030993

הרב צוריאל אלקיים 052-8109412

שפע - 02-5794492

tzafon.shefa@gmail.com

אהרן רזאן

לחוץ? לפנים!

כל השנה אתה יכול להיות אבוד. אתה מחפש את השלט, אבל האור של אדר נכנס כמו חץ בלב שלך, והוא עצמו מוביל אותך

מסופר על חסיד אחד שיצא מלובלין אל הרבי'ה שלו. היה חורף, בחוץ סופת שלגים, הדרכים ריקות, לילה... והוא לבד. הגיע לצומת, ואין לו מושג אנה יפנה! נו, חייב להיות פה איזה שלט או תמרור! אך גם השלט עף בסופה והוא מושלך לו תחת השלג.

אחרי שעה ארוכה של ייאוש, אורו עיניו. הוא ניגש ומרים את השלט. על אחד החיצים כתוב 'לובלין' - העיר ממנה בא! זהו זה. עכשיו כשהוא יציב את השלט עם החץ לכיוון ממנו הגיע, שאר החיצים יורו לו את הדרך ליעדו...

משום מה נזכרתי במשל הזה בימים אלה של אדר, ואני מהלך פה בעמק קסום בלב ירושלים. משהו בו נמשל מרגש אותי. החץ הזה שמכוון פנימה, הביתה, הוא זה שבמקביל מראה את הדרך לשם, לרביה...

בשבילי זה קצת אדר. כל השנה כולה אתה יכול להיות אבוד. אתה מחפש את השלט, את העצה, שלט ימינה, שלט שמאלה. אבל האור של אדר נכנס כמו חץ בלב שלך, והוא עצמו מוביל אותך.

הריחות האלה של השקדייה, והאביב, הזיכרונות, כן... "באדר עלה ניחוח מן הפרדסים". איך ידעה נעמי שמר את סודו של זה החודש? באנגלית, ODOR זה ריח. הסוד של פורים לפי האר"י נעוץ בריח. הרי המקור להמן בתורה זו השאלה: "המן העץ?". בפורים, ליום אחד, אנו חוזרים ליום שלפני החטא.

לפני הידיעה של טוב ורע - עד דלא ידע. ואיזה חוש מהחושים לא חטא? האוזניים הרי שמעו, הלשון דיברה, והפרי היה טוב למראה ונחמד למאכל. רק הריח לא השתתף, ולכן רק 'הדסה' ומרדכי'א, שהם שמות בשמים, יכולים להכריח את המן ולתלות אותו על העץ. איזה עץ?

עץ הדעת, העץ שהנחש עצמו הכין... מישוהו השנה גילה לי עוד רמז: כתוב "חייב איש לבסומו" - להתבסם, מלשון בושם. עד דלא ידע.

ולמה בהגיע תור אסתר אל המלך לא ביקשה דבר? נחזור לסיפור... ובכן, אותו חסיד הגיע כמובן לרבי'ה, שהה במחיצתו והתעלה, חזר הביתה והנה... אופס, הוא שכח לבקש את כל מה שתכנן. בריאות, פרנסה, הפרה שקצת חולה, והעסק... ניסה להסביר לבני משפחתו: תראו, כשאני פה, רחוק מהצדיק ומההתעלות, אני מרגיש שכל כך הרבה חסר לי, אך משהו קורה לי שם, במחיצת הצדיק. פתאום אני מרגיש שלא חסר כלום. לא מבקש דבר... זה הסוד: בהגיע תור אסתר אל המלך - לא ביקשה דבר. המלך מראה לך את אותו חץ פנימה - מי אתה, מה אתה באמת...

איך אומר הרב דובי זינגר? אתה לחוץ? תהיה לפנים! פנימה! חברים, זה הזמן להיכנס לפרדס התורה. איך כתוב בזהר? "באדר עלה ניחוח מן הפרדסים"...

"להיות
חבר מכבי
זה לדעת
שהילדים שלי
מחייכים,
כל השנה!"

הורדנו עלויות
על מגוון טיפולים רגשיים לילדים

רק
45
₪ לטיפול

*ההטבה לחברי מכבי שלי ומכבי זהב בכפוף לתקנון השב"ן

מכבי

קבוצת הבריאות הטובה בישראל

יש קופות חולים ויש מכבי *4535

מוגש כמידע לחברי מכבי

עשרות טורים של פויקה
מעוררים ובוטרים מחכים
לכם באתר 'קרוב אליך'

פויקה

השופים

אורי צוקר, ישיבת לב חדש, שילה

במה זו. בואו נסתפק בעובדה שבפנים אני ממש לא מה שאני נראה בחוץ.

כן, החיוך לא תמיד משקף את מצב הרוח שלי, אולי בדרך כלל לא. וזה לא כולל את ההתמודדויות האישיות במגוון תחומים. יש לי הרבה הערכה לאנשים, ובראשם לאשתי, שמסוגלים להכיל אותי לאורך זמן. באופן אישי אני ממצה את עצמי די מהר, הרבה יותר ממה שאתם חושבים.

אה, ואם אני נראה דוס זה בכלל לא מחייב, הנפש הבהמית שלי היא לא פודל חמוד עם תלתלים, גם לא שור זועם, יותר בכיוון של נחש ערמומי, והוא חי ונושך.

התקלפתם פעם?

בואו נתחיל. אתם מוזמנים להצטרף אליי ולהתקלף בעצמכם.

מי אתה?

קוראים לי אורי צוקר, אני אוטוטו בן 35, נשוי ואבא ל-6 ב"ה. העבודה שלי היא בישיבת לב חדש בתור ר"מ ומנהל פנימייה. בזמן המאוד לא פנוי שלי אני גם כותב טורים משעממים לעלון שנקרא "קרוב אליך", שם אני פורק על המקלדת קצת מהתסכולים הפנימיים שלי.

מי אתה?

יש עוד כמה גלגולים לשאלה הזו, לא נראה לי שהם מעניינים אתכם כל כך, וגם אם כן לא נראה לי שזה הפורום. אולי התוועדות עם קצת משקה וחברים קרובים היא פורום מוצלח יותר לקילוף נוסף.

מה שלא יהיה כל מה שכתוב כאן הוא לא שקר, אבל גם לא האמת כולה. סוג של מסכות, פנימיות וחיצוניות, למשהו אחר.

מי אתה?

שקט.

לא יודע, פשוט אין לי מושג, וגם אין לזה מילים. זהו. הגעת לייעד.

פורים זה זמן לקילופים, לא עדינים כאלה שלב אחרי שלב, אלא יותר בכיוון של משהו שמופיע לרגע ונעלם, ומשאר אותנו לשבריר שניה חשופים לחלוטין, בלי כל הכיסויים הרגילים. גילוי של ההסתר. אחר כך יש לנו שנה שלמה לנסות לעשות עם הרגע הזה משהו. זה יכול לקרות בקריאת מגילה, בהתבודדות של חצות, במשלוח מנות, בסעודה עם היין או בכל זמן אחר. כל מה שצריך זה לא להפריע לרגע הזה להגיע, וכשהוא בא להרשות לעצמנו לצלול פנימה.

שנוצה לקדושת פורים באמת.

מי אתה?

מקום הלידה שלי הוא ירושלים, מה שמשאיר אותי עם שריטות ירושלמיות עד סוף חיי כנראה. את שנות היסודי ביליתי בממ"ד ירושלמי. בישיבה התיכונית למדתי במקור חיים, אחר כך עברתי לישיבה ברמת גן והייתי במחזור המייסד של הישיבה ברמת השרון.

בהמשך עוד הספקתי זמן כלשהו לחמם קצת את הכיסא בכולל בחברון, ואז התגייסתי לפרויקט שילוב חרדים בתור מלווה של החיילים החרדים ביחידה כלשהי.

אחרי השחרור שימשתי בתור: רכז חברתי, ר"מ במכינה, מובטל, מנהל פנימייה ור"מ בישיבה תיכונית.

מי אתה?

אדם טוב בסך הכל, או לכל הפחות מנסה לעשות טוב.

מאוד אכפת לי מאנשים אחרים, גם כשלפעמים זה בא על חשבוני.

אוהב את השקט שלי, מה שכנראה לא לגמרי מתכתב עם השורות הקודמות.

גם בחיים האיוון הזה מורכב, פנימית וחיצונית.

מה, להמשיך? לא נראה לי, בסך הכל הכיוון מובן.

מי אתה?

טוב, אתם לא באמת מצפים ממני להוציא את כל הזבל מעל גבי

אירועי פורים של -

מדרשת
אוריה
אור התורה במרכז

מכללה ירושלים
איכות תורנית - אקדמית - חינוכית

איפה את
בליל פורים?

ציבור הנשים הרחב מוזמן ל-

הרוקדת
השנוק

של
מדרשת אוריה

י"ג אדר

16.3

21:30-2:00

באולמי "אודל"

אריה שנקר 1, פתח תקווה

סטודיו ולדמן

כניסה
במשלוח סימול
15 ₪
מלבי

מיועד לנשים משמינית ומעלה

להאים
חוכנה

לפורים

ערב לימוד << כבר הכנת לך לבוש מלכות?

יום ראשון | י' אדר ב' | 13.3

18:30 | התכנסות קפה ומאפה

הרב יהונתן נמדר

הרב בן ציון אלגאזי

הרב ברוך סליי

הרב נתנאל אלישיב

דיבור מהלב

מאיה אוחנה מורנו

איך לובשים מלכות?

יתקיים שידור חי בערוץ היוטיוב של המדרשה

הרשמה
בעלות סימול
20 ₪

החלה הרשמה לשנת תשע"ג

תוכנית הוראה גבעת שמואל | אולפנות | בנות שרות | יום נשים | קהילת סטודנטיות אורות אליזו | תוכנית ערב | שלוחת אורי (ירושלים) | מיכל 052-7710939

דמויות המגילה - ואנחנו

אסתר

על הצדדים הנשכחים הזו ארציל

השבוע שמעתי מהצד שיח נשים על מגילת אסתר. כמה קשה להן עם הפסיכיות שלה, ואיך כולם חוגגים בחוץ כשהיא נשארת בפנים, וממש נחמץ לבי, ויצאתי בקול גדול לדבר על הדמות המופלאה שלה שכבר רבות רבות נכתב עליה. סוף כל הניסים, אסתר. מהו הנס האחרון?

גם אם תמיד פשוט לנו עד כמה אסתר היא דמות שהקריבה את עצמה למען הכלל, והיתה גורם משמעותי בהצלה של עם קדוש במחיר אישי נוראי, נדמה לי שעם השנים אני מבינה שהיא הצילה גם את עצמה, אם כי לא במשמעות הרגילה שאנו נוטים לחשוב עליה.

במגילה יש מהפכים, ונהפוך הוא. מרדכי במקום המן, יהודים הורגים את הצוררים למרות שתוכנן להיפך, והיום האיום מכל הפך לשמחה אדירה. גם אסתר עוברת מהפך, אם בתחילת המגילה היא נלקחת, מוכנסת, מובלת, שומעת בקול מרדכי, הרי שבהמשך היא הופכת להיות מנהלת האירוע, מובילה, מתכננת, והשחקנית הראשית.

ברגע שאסתר נלקחת לבית הנשים בשושן, מרדכי מבין שקורה כאן משהו גדול. היא צריכה להתמודד עם מציאות שהיא לא בחירה בה, לא רוצה בה, וכמו נפלה עליה מהשמים, ואז היא צריכה לחשוב איך היא מגיבה בתוך המצב הזה.

מה עושים כשהמציאות תוקפת אותנו? כשהדברים לא מתנהלים כמו שציפינו להם, כמו שתכננו אותם, מה עושים עם מה שהגורל זימן לנו? זו שאלה לא רק של אסתר.

ושתי מנסה לנצח אותנו, היא מותחת את הגבול ומנסה להראות מי הבוס. אסתר מבינה מהתוצאה שלשלוף חרבות ולהתעמת עם המציאות לא מבטיח שהתוצאה הטובה תגיע, במקרה הזו התוצאה היתה מוות פיזי, אבל בעימות ראש בראש מול מה שקורה כאן ועכשיו אפשר לאבד כוחות בכל מיני דרכים כואבות ומצערות.

אחשוורוש

נשאנחנו נדרשים להחליט הרב יואל ביץ'

שליח חב"ד ורב בית כנסת נווה חוף ראשל"צ

לכתוב על מרדכי ואסתר זה קל, הם צדיקים מוחלטים ויש שפע של רעיונות כיצד ללמוד מהם. גם בכתיבה על המן להבדיל, הכיוון ברור, הרי שם המשפחה שלו הוא "הרשע". אבל מה נסגר עם אחשוורוש? איך אפשר לגבש דעה על מישהו שאפילו חכמינו נחלקו לגבי מידת אופיו. האם היה טיפש? ערמומי? אנטישמי שהעריך יהודים אך בחר להתייעץ איתם לעת מצוא? בנם של מלכים? בן אשפתות שעלה לגדולה?

ואם כל זה לא מספיק מבלבל, מגיע המדרש ומגלה לנו שאחשוורוש מייצג במגילה את כבואת דמותו של הקב"ה. לא פחות. "אחשוורוש קאי על הקב"ה שאחרית וראשית שלו" (מאורי אור) וכן "כל מקום שנאמר במגילה זו .. למלך סתם, משמש קודש וחול" (מדרש). כלומר בכל פעם שכתוב "המלך" לעיתים זהו אחשוורוש ממש, לעיתים זהו רמז על הנהגתו של הקב"ה.

דמויות המגילה דווקא הוא זכה לחלוק את אוכור דמותו עם הקב"ה, מדוע? מה אנחנו אמורים לחשוב עליו בעקבות כך? וחשוב מכל, מה כל זה אומר לנו?

הרבי מליובאוויטש מסביר: אחשוורוש הוא אכן דמות המייצגת את כוח ההחלטה של יהודי.

הבה נכיר את דמותו על פי הסוד. אחשוורוש מלך כידוע מהודו ועד כוש. הודו היא ההודאה והביטול הטבועים ביהודי כלפי הקב"ה מצד הנשמה שיש בכל אחד ואחת מאיתנו, זו שמגדירה אותנו כיהודים. כוש מייצגת את הגוף המשרה עלינו חשכה ומבוכה בגלל הדחפים הנחותים שבו, האגו הנפוח ועוד.

איך אפשר למלוך על שני הפכים כאלה בו זמנית? רק הקב"ה ש"ראשית ואחרית שלו" כלומר היותו נושא הפכים, יכול למלוך בו זמנית על רום מעלות הקדושה ועל שאול תחתית הקליפה. על הודו וכוש גם יחד. ואנחנו, עמו, מולכים בקרבנו בדיוק על אותה דואליות - מחד נושאים בתוכנו נשמה שהיא "חלק אלוך ממעל ממש", עד ש"ועמך כולם צדיקים". לאידך הנשמה הזו כלואה בגוף חשוך, כוש של ממש.

נקודת אור אחת צומחת מן ה"כוש" הזה - הבחירה שלנו. היכולת שלנו להחליט לאיזה צד אנחנו רוצים ללכת תחת נטייה טבעית אחר הטוב. הודו.

ומתוך הבחירה שלנו עולה דמותו של אחשוורוש:

כאשר נקודת המוצא שלנו היא "הודו", הנשמה שקיבלנו, ואנו מגייסים לשם כך גם את "כוש", ובחרים בצלילות דעת לעמוד במסירות נפש גם במחיר חיי הגוף בדבקותנו ביהדות, אז מגלה העולם כי אחשוורוש הוא מלך מלכי המלכים שאחרית וראשית שלו, וכך כל צרה רק מחזקת אותנו בסופו של דבר, עד לבניית בית מקדש.

אך אם אנו בוחרים בכוש כתפיסת עולם, כי ש"אם זה בא לי, כנראה זה טוב", ו"אם כולם עושים ככה, כנראה זה נכון" - מה שנקרא בעגה הפורימית "נהנים מסעודתו של אותו רשע" שהוא היצר הרע - אז נגלה במהרה שאחשוורוש הוא אנטישמי שתיין וטיפש, ושנחנו מביכים את עצמנו בהיותנו נתינים של אידישט שכזה, וסביבה כזו המקדשת את התאוה.

כל זה הוא לא סיפור היסטורי, שהרי "אכתי עבדי אחשוורוש אנן" (= עדיין נתינו של אחשוורוש אנו, אחרי הנס). גם היום אנחנו בגלות פרס (מחפשים את הפרס, השכר, במקום לזכור שמטרת עבודת ה' היא עצם הדבקות בבורא) ומדי (מדון אנו ומריבה), והמלכת הקב"ה על הודו וכוש יחד הם עדיין המרכיבים לצאת מן הגלות: הודו - דבקות בקודש, בלימוד תורה וקיום מצוות, למרות לעג הסביבה. כוש - מאבק בחושך, על ידי קירוב יהודים שדרכם אבדה בחשכת הגלות.

פורים שמח.

”
והחודש
אשר נהפך להם
מינוך לשמחה
“

הגיע הזמן להוריד את המסנה מתנות לאביונים בו ביום תורמים באמצעות מקימי

בהמלצת רבני הציונות הדתית.

בזכות תרומתכם גם השנה משכחות רבות יקבלו סיוע נקודתי וחיזוק לתהליך שהם עוברים עם אנשי המקצוע במקימי לשיקום כלכלי - לדרך חדשה ואיתנה.

ע.ר. 580529303 | התרומה מוכרת לצרכי מס לפי סעיף 46 | עמותת חסד לזכרם של הרב מנחם ליבמן זצ"ל ובנו הקרוש שניאור שלמה הי"ד

תרמו עכשיו

***2835**

או באתר מקימי

חרבונה

החרב הבונה, רק תבחר

הרב איל יעקובוביץ

ראש ישיבת ההסדר צפת

"צריך שיאמר ארור המן ברוך מרדכי, ארורה זרש ברוכה אסתר, ארורים כל עובדי אלילים ברוכים כל ישראל. וצריך שיאמר וגם חרבונה זכור לטוב" (שו"ע תר"צ)

מיהו חרבונה ומדוע יש להדגיש שהוא זכור לטוב? חרבונה מזכר פעמיים במגילה.

בפעם הראשונה הוא אחד משבעת הסריסים המשרתים את פני המלך. שם יחד איתם הוא מתבקש להביא את ושתי המלכה ממשטה הנשים למשטה אחשוורוש.

בפעם השנייה, ברגע הנכון הוא מזכיר לפני המלך את העץ אשר עשה המן למרדכי, וזה סופו של המן.

אולי כדי להבין מיהו חרבונה יש להקדים מה החידוש הגדול של פורים, עד שכל החגים בטלים ופורים לא בטל שנאמר "וזכרם לא יסוף מזרעם".

כל החגים מציינים אירוע מיוחד בהנהגת ה' אותנו. יציאת מצרים, מתן תורה, בריאת האדם ועוד. אבל לעתיד לבוא, מרוב אור חדש שיגלה ה' עלינו, כל האורות שכבר היו יהפכו להיות 'כשרגא בטיהרא' ולא יודגשו כמו שהם היום.

לעומתם, הנס של המגילה מתלבש בתוך הטבע, כך שכל פרט בהנהגת ה' מדויק להביא את הגאולה. וזה לא ייבטל לעולם.

החידוש הכואב של המגילה הוא שלא רק היום יום הסתמי מכוון על פי ה', אלא שגם ההסתרה והקושי הם מכוונים לעלייה. עלייתו של המן והגזרה על היהודים, טומאתה של אסתר על ידי אחשוורוש ואריכות הגלות, הם חלק מהנהגת הייחוד של ה'. נכון שלשם כך נדרש מעט טשטוש של ערכי הטוב והרע המקובלים, אז תשתה עוד כוס יין.

חרבונה בהווייתו משמש דוגמה לכך. הוא היה ברגעים בהם נפלה ושתי, ובעיניו הוא רואה שזו היתה בעצם הזמנה לאסתר כדי להציל את עמה. כעת נותר לו לעשות את המשך החשבון - העץ שהכין המן למרדכי הוא בדיוק כדי לתלות עליו את המן. לא לחינם אתמול בלילה נזכר המלך ב'ברוך מרדכי' והיום הוא לפתע מתעב את המן.

אני מניח שכשראו היהודים את העץ האימתני שהכין המן הם רחשו תפילה, שיכה בו ברק, שייפול, שיעלם. לא זה מה שלמדנו במגילה. העץ הנורא, הוא טוב מאוד. עליו ייתלה המן גבוה חמישים אמה.

שמו של חרבונה מורכב משתי מילים: חרב. בונה. החרב נועדה כדי להחריב ולהרוג, אך ניתן גם להפוך את האותיות ולראות בה הרחבה וחיבור. לא לחינם רחב (הזונה על שתי המשמעויות של המילה) עומדת בפתח ארץ ישראל, כמו להט החרב המתהפכת על פתח גן עדן. האם נבחר להחריב או להחריב, האם נתחבר או נילחם. זו השאלה בבואנו להיכנס לתודעה של גן עדן. חרבונה הוא החרב הבונה, ולכן אמרו חז"ל שהוא אליהו הנביא שעתיד לעמוד על פתח תקופת המשיח ולהכריז "ראו באורי שזורח עליכם".

להבדיל מהשכחה שמעכירה את האמונה בה', עומד הזיכרון ונלחם בעמלק. זה הזיכרון שיש ה' בקרבנו גם אם נראה שאין. זה הזכרון לטוב.

המשך מעמוד קודם

לכן אסתר תופסת את העמדה ההפוכה, הכנועה, הסבילה, תקחו אותי, תעשו לי, מה שיהיה יהיה, אולי יום אחד הדברים יסתדרו מעצמם. הימנעות. אבל גם האסטרטגיה הזו מתבררת כלא יעילה, ומול עיניה החל להתממש אסון בסדר גודל שלא היה.

ההתמודדות עם מה שהמציאות מביאה לה כמו גם לנו, היא שאלת האנושות. מה אני עושה מול הגל שבא לבלוע אותי, להטביע אותי? האם התנגחות עם המציאות תעבוד או האם התקפלות ורפיון כוחות יעזרו?

כשמגיע הרגע של הכל או כלום ומרדכי מספר לאסתר על השואה הגדולה שמתעתדת להגיע, מתגלים ממעמקי נפשה חלקים חבויים. העמדה שלה משתנה ממקום בו היא נמנעת למקום של התמודדות פעילה ועשה, והיא לובשת מלכות. להגיע למקום בו אני יכולה לומר שבתוך המציאות שנכפית עלי, אני מוצאת כוח לא להתעמת מולה או להיכנע לה, אלא להיות חלק פועל שמניע את העלילה.

ואסתר, כמו לולייך, מלהטטת במה שבא, משתמשת בחומרים שהתסריטאי יוצר בפניה. היא בביורר יודעת את מקומה (מול מלך מלכי המלכים ולהבדיל מול אחשוורוש) ועדיין היא יכולה להביט, להבין ולקבל את חוסר האונים האמיתי שהיא נמצאת בו. היא מקבלת את גורלה, לא מעמדה סבילה, אלא מעמדה שעובדת עם מה שיש כדי לעשות הכי טוב שאפשר.

והיא נזקקת לגילוי כל כוחותיה בעבור זה, וכך היא מגלה באישיותה את החלקים שלה הנשכחים, האבודים, המוסתרים, שעד עתה לא באו לידי ביטוי, דווקא מתוך העמידה שלה לבדה ללא כוח עזר. מרדכי קצרה כאן ידו, ואלי אלי למה עזבתני, ובקור רוח היא מתכננת את הפעולות הבאות שלה בעזרת כוחות שלא נכחו בה עד כה, ועם תעוזה, ערמומיות ונשיות שלא לומר פתיינות היא מנהלת את המצב עד לסופו הטוב, וכך היא מביאה גאולה לנפשה שלה, גם אם זו גאולה והצלה במובן אחר - להצלה הפיזית של כלל היהודים.

ומה עם החגיגות הנלהבות שלא השתתפה בהן?

מלבד העובדה ההיסטורית שנשים היו בעיקר בבית ובוודאי לא יצאו לחגוג ברחובות העיר, אני נוטה לחשוב שבימינו בפורים נשים עוזבות מהר מדי את האפשרות להשתתף במצוות משתה ושמחה. אז אולי גם לנו נשארו דברים לתקן בפורים.

דפוקים גם נעמי שזאבת המים רזשמה

"בית דתבשילי" מזמין אותך לפתוח לה שולחן בינם דפוקים עצמני.
כי ילדה שבעה היא ילדה שמחה. לזוים.

בית התבשיל

שלא ישאר יהודי רעב

שתי סעודות פורים - מתנות לאביונים

שולחן	משפחה	שני ילדים	ילד
₪ 720	₪ 432	₪ 144	₪ 72

1-800-350-535

ת.ד. 957. רעננה | התרומות מוכרות לצורכי מים (נסעיף 46)

לתרומות באתר bhi.org.il

כל
בזים

פסק דוקא

"בית דתבשילי" אשר שולח את סעודת פורים בעצמה
היא דעקדקה המזשמה
ודוא קיים מצות מנות לאביונים בדודו רב
ודתומכים לא ידעו מדסור כל ימיהם

חיים קריקין
עם ספד שנת תש"ף ית"ד
ב"ס מ"א
למך ב"ר

דמויות המגילה - ואנחנו

ושתי וזרש

ניצוצות אורנת ורנ

כל שנה אני יוצאת למסע נשי בעקבות דמותה של אסתר המלכה ומגלה איתה את מלכותה וגם את מלכותי. השנה הצטרפו אלינו ושתי וזרש שהוסיפו למסע אפיזודות חדשות ועימן גם תובנות מעניינות.

ושתי היא בתו של בלשצאר ונכדתו של נבוכדנצר מלך בבל, בגופה זורם דם מלכותי. לעומתה, מסופר במדרש, אחשוורוש היה בסך הכל שומר הסוסים של אביה ולמעשה קנה את המלוכה בכסף ונשא אותה על מנת לחזק את מעמדו. כיום השביעי למשנה אחשוורוש החלה שיחה בין הגברים על יופיין של הנשים. אחשוורוש שהיה בגילופין התגאה ביופיה של ושתי ושאל את אורחיו אם ברצונם לראותה, ואלה ענו לו שתופיע לפניהם בצורה משפילה. אחשוורוש נענה לבקשתם ושולח את שריו להביא את ושתי "בכתר מלכות" בלבד לראשה. ושתי מסרבת לבוא. המדרשים מספקים לכך שלל תירוצים: גדל לה פצע, קרניים במצח, זנב, או כי פשוט סירבה להופיע בצורה שנדרשה ועוד.

לאחר שושתי מסרבת שלוש פעמים לבוא, מתייעץ אחשוורוש עם יועציו ומחליט להדיח אותה ממלכותה, להוציאה להורג ולחפש לה מחליפה. וזאת על מנת שלא ילמדו ממנה נשות הממלכה וימרו את פי בעליהן. כמו כן הוא מוציא צו שמחייב את נשות הממלכה להקשיב בקול בעליהן, ואם לא - דינן מוות. ושתי מתוארת בתלמוד כאשה מרושעת. מסופר עליה שנהגה להפשיט את בנות ישראל ולהורות להן לעשות מלאכה בשבת, ועל כן נגזר עליה שתתבקש לבוא בצורה דומה ושתוצא להורג בשבת. אולם ייאמר לזכותה שהיא מכירה במעלתה כמלכה, מכירה בנשיותה, היא אינה מוכנה לשמש כאובייקט ליופי גירוי יצרים ומעזה לסרב לבקשת המלך. לא פלא שדמותה מככבת בספרות הפמיניסטית.

מרדכי

איש יהודי הרב יהונתן אורן

ראש המדרשה בקמפוס טל

מרדכי היהודי - הרבה מסופר אודותיו בגמרא ובמדרש. על היותו תלמיד חכם מיושבי הסנהדרין, על הקשר המוקדם שהיה לו עם המן, על כך ששימש כמשתה של אחשוורוש ועוד. אולם, המגילה בשתי מילים בלבד מתמצתת לנו את כל דמותו - "איש יהודי". מרדכי אמנם משבט בנימין ובעצם הוא 'איש ימיני' אבל באישיותו במעשיו ובמחשבותיו כל כולו 'איש יהודי'. אסתר המלכה היא גם יהודייה ויש עוד יהודים אחרים בממלכה, אבל מרדכי הוא 'האיש היהודי' בה' הידיעה. הפסוקים השזורים במגילה אודות מרדכי היהודי עוזרים לנו לאפיין את דמותו של 'האיש היהודי' בהנהגות ומעשים, להפוך אותה מדמות של יהודי מסוים לדמות האיש היהודי, הקיים בכל דור ודור, לאורו חונכנו אנו, ומחנכים גם אנו את הדורות הבאים. נעמוד על שבעה מאפיינים המתגלים לנו במגילה.

א. 'דע, מאין באת' - 'אשר הגלה מירושלם עם הגלה אשר הגלתה עם יכניה מלך יהודה...'. יהודי בכל מקום בעולם איננו שוכח את המקום ממנו בא, מירושלים. הזיכרון של היהודי ארוך טווח, גם עם עברו דורות על גבי דורות של גולה - הוא עדיין איש יהודי שבא מירושלים. הלב נמצא תמיד בירושלים - לבי במזרח.

ב. 'בן של...'. 'בן יאיר בן שמעי בן קיש איש ימיני'. יהודי הוא תמיד 'בן של'. האיש היהודי שייך למשפחה אחת גדולה הקשורה בעבותות דור אחר דור למסורת האבות, שאיננה רק יחוס ביולוגי, אלא בעיקר צינור דרכו זורמת היהדות כולה.

ג. 'עולם חסד יבנה' - 'ויהי אמן את ה'דסה היא אסתר בת דוד' פי אין לה אב ואם והנערה יפת תאר וטובת מראה וקמות אביה ואמה לקחה מרדכי לו לבת'. האיש היהודי יודע לעמוד לצד אחיו הנזקקים לסעד רוחני וגשמי, גם במצבים הקשים ביותר בוניס עולם בחסד.

ד. 'ולאן אתה הולך' - 'ומרדכי ישב בשער המלך'. השער הוא מקום המשפט, אבל השער הוא המעבר מהכאן והעכשיו' אל העתיד שאליו צופים ומצפים. האיש היהודי תמיד יושב בשער - בשער לשלב הבא של חייו ומצפה לישועה.

ה. 'אין מזיזין אותו' - 'ומרדכי לא יקרע ולא ישתחוה'. עבדי המלך כורעים ומשתחוים להמן אולם מרדכי לא כורע ולא משתחוה ולא דווקא להמן. האיש היהודי יודע שלא להשתחוות. לא להשתחוות לכל דבר גשמי חדש ונוצץ, וגם לא לכל רעיון או אידיאולוגיה שזה מכבר צץ לו ומיד החברה הסובבת אותו רצה ורוצה להשתחוות לו. הכוח שהאיש היהודי שואב מהמקורות העמוקים אליהם הוא מחובר, משאיר אותו נטוע איתן ויציב נגד כל הרוחות הרעות השונות הקוראות לעולם להשתחוות להן. 'למה היא דומה, לאילן שענפיו מעטין ושרשי מרביין, שאפלו כל הרוחות שבעולם באות ונושבות בו אין מזיזין אותו ממקומו...' (אבות פרק ג משנה ז).

ו. 'דרך אמונה בחרתי' - 'רוח והצללה יעמוד ליהודים ממקום אחר'. האיש היהודי בוחר בדרך של אמונה. אמונה בטוב ה', אמונה שהרווח וההצלחה מאת ה' יגיעו בדרך זו או בדרך אחרת, ולנו ניתנת ההודמנות להיות שותפים בהבאת הטוב לכל המציאות שביבנו.

ז. 'עין טובה' - 'דרש טוב לעמו ודבר שלום לכל ירעו'. האיש היהודי דורש את הטוב ומחפש להיטיב. רואה בתפקיד ובמקום שה' הציב אותו כלי ואמצעי כדי לממש את הרצון האלוקי להיטיב לבניו.

"עין טובה, ורוח נמוכה, ונפש שפלה, מתלמידיו של אברהם אבינו..." (אבות פרק ה משנה ט).

עין טובה - שהיה שמח בטובתן של בריות ומהנה אותם מנכסיו (מגן אבות לרשב"ץ שם).

"ברוך מרדכי היהודי".

בא והיה שותף בבניין התורה בעיר האבות!

לחסידי חסידי

36 שעות

יא' - יב' אדר ב'

לתרומות ויצרת קשר 053-4124244

Whatsapp 058-5800508 בלבד

זמרת העיר

ישיבה גבוהה בדרכו של
רבי נחמן מברסלב

דמויות המגילה - ואנחנו

המן

בין קוץ לקוצץ הרב (ד"ר) עדי בלנר

מרצה בחוג למקרא במכללה האקדמית חמת

עם הופעתו הראשונה של המן בסיפור המגילה בשמו המלא - המן בן המדתא (אסתר פרק ג פס' א) - מושלם סבב מינויים במלכות אחשוורוש. תחילה הורחה המלכה ושתי, תחתיה התמנתה אסתר למלכה, שני שומרי-סף נתפסים במהלך התארגנות להתנקש במלך ומוצאים להורג ולבסוף המן מתמנה לבכיר השרים בממלכה. שלא כמו המינויים הקודמים, המינוי של המן אינו זוכה להסבר מפורש בלשון המגילה. לא מסופר על תכונה או כישרון ייחודי שאפיינו את המן, שעשויים היו להביאו למעמדו הרם.

במקום להציג כישרון או הישג שהביאו את המן למשרה הנכבדה, או לרמוז לתרומתו לממלכה, המגילה מתמקדת בהצגת אופיו כנושא משרה בכירה. קרבתו של המן למלך אחשוורוש, הסומך עליו ובהמשך לכך מעניק לו את טבעתו, הופכת אותו לאיש שמייצג סמכות, כוח ועוצמה אדירים. אך אישיותו הקטנונית, הנוטה למעברים קיצוניים במצב הרוח, הרברבנות בפני מקורביו וחוסר המעצורים בתגובתו על הפגיעה בכבודו - מלמדים שהוא אינו מסוגל לשול ברוחו או על ממלכה. ר' אליעזר הקליר, מפייטניה החשובים של ארץ ישראל, פותח את פיוטו הנודע העוסק בהמן בשורות: **אין קוצץ בן קוצץ / קיצוצי לקצץ.**

המן, מתואר בפיוט כמי שאץ, מיהר למשימה בהתלהבות רבה. ה'קוצץ' המבקש 'לקצץ' את ישראל (נרמוז ב'קיצוצי' היותם נימולים), דומה לחוטב עצים שמגלה התלהבות להניף גרון ולכרות 'עצים' אנושיים. חוטב העצים מתואר בדינו של הרוצח בשגגה (דברים יט, ה), כמי שממית בטעות ובחוסר תשומת לב אדם ועל כן נאלץ לנוס לעיר מקלט. המן של ר' אליעזר הקליר עושה שימוש נלהב ומכוון בגרון.

מכיוון אחר מוארת דמותו של המן בהקשר לעולם הצומח במדרש האגדה. במדרש אסתר רבה מתואר מעין כינוס התייעצות של ה' עם העצים בעולם על איזה עץ ייבחר לשמש כעץ עליו יתלה המן. המדרש מציב מבחר עצים כגון: גפן, זית, רמון, תאנה, אגוז ואתרוג, שמביעים נכונות 'להתנדב' למשימה. אך בסיום נאמר שם (אסתר רבה פרשה ט):

"באותה שעה אמר הקוץ לפני הקב"ה: ריבוננו של עולם, אני שאין לי [במה] [על מה] לתלות אתן את עצמי ויתלה טמא זה, שאני נקרא שמי קוץ והוא קוץ מכאיב, ונאה שיתלה קוץ על קוץ. וממנו מצאו ועשאו".

המדרש, במעין עיבוד ל'משל יותם' מספר שופטים בו מומלך האטד הקוצני, מצביע על הבחירה בקוץ למשימה כי "נאה שיתלה קוץ (=המן) על קוץ". בספר 'בני יששכר' (מאמרי חודש אדר, מאמר ו) נאמר על המן: "שעמד לקוץ ממאיר לבית ישראל".

הניגוד בין הקוץ לעצים האחרים בולט - אין לו טעם בפירותיו או ריח להתהדר בהם. צמיחתו אינה מעניקה 'ברכה' מיוחדת לעולם. גם המן שאין ניכרת שם תרומה משלו מעניק רק כאב דקירה לסביבתו. אך אי אפשר שלא להיזכר בסיומו של משל יותם על מנת להבין את פוטנציאל הנוק האמיתי הטמון בקוץ. האטד מאיים על העצים האחרים שאם לא יסורו למשמעתו "תצא אש מן האטד ותאכל את ארזי הלבנון" (שופטים ט, טו). הקוצים עלולים להקיף ולסבך את הסמוכים עליהם ולהביא להבוערתם ולכילונם. זוהי אכן פגיעתו של הקוץ האגגי במגילה, שמבקש להשמיד להורג ולאבד מנער ועד זקן.

אך גם לקוץ עשוי להיות תפקיד חיובי, כפי שעלה מהמדרש לעיל, המסמן את הקוץ כעץ הנבחר מכל העצים. קוץ, שאינו מתיימר להתקשט במשהו שאין בו ולהשתרר, מבטא דווקא ענווה. אין לו שאיפה לשרוף ולכלות אלא בדומה לסנה הבוער באש שהופיע לפני משה, הוא אינו מכלה ולא מתכלה. בכיורון ההיסטורי הממצה יופק גם מקוץ מכאיב כהמן זר שושנים - ומבני בניו של המן ילמדו תורה בבני ברק.

המשך מעמוד קודם

זרש מתוארת במדרשים כאישה חכמה. להמן היו שלוש מאות שישים וחמישה יועצים, כמניין ימות החמה, אבל אף אחד לא ידע לייעץ לו כאשר. במגילה מופיעות שתיים מעצותיה לבעלה. עצתה הראשונה ניתנה לאחר שהמן חזר הביתה כועס ומתוסכל מכך שמרדכי אינו משתחוה לו, עד כי טען שהכבוד לו זכה מהמלך אחשוורוש "איננו שווה לוי". זרש מייצעת לו לעשות עץ בגובה חמישים אמה ולתלות עליו את מרדכי.

מסופר שברוב חכמתה היא בחנה בתנ"ך את הדרכים השונות בהן ניסו להרוג יהודים ונכשלו, היא פסלה אותן על הסף וחיפשה דרך מקורית, חדשה, להרוג את מרדכי. לטענתה: לשים אותו בבית הסוהר? לא כדאי.

הרי יוסף יצא מתוכו ואף הפך משנה למלך. להטיע אותו בים? הקב"ה קרע את ים סוף לגזרים. להגלות אותו למדבר? עם ישראל נדד במדבר ארבעים שנה ואף שרד והתרבה. לסקול אותו באבנים? דוד הרג את גלית באמצעות זריקת אבנים. להפיל אותו בכבשן האש? חנניה מישאל ועזריה ניצלו משם. לעזור אותו? שמשון הרג פלישתים רבים כשהוא עיוור. להשליך אותו לגוב האריות? דניאל הצליח לצאת משם. וכן הלאה והלאה.

עצתה השנייה ניתנה לאחר שהמן חזר הביתה "אבל וחפוי ראש" על כי התבקש להלביש את מרדכי בבגדי המלך, להרכיבו על סוס המלך ולקרוא ברחובות העיר "ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו". למעשה זרש ניבאה את גורלו המר של בעלה ואמרה לו: "אם מזרע היהודים מרדכי אשר החילות לנפול לפניו לא תוכל לו, כי נפול תפול לפניו".

זרש השתמשה בחכמתה להרע ליהודים, ועל כן היא מכונה "ארורה" ו"אשת מפחיד", ואחת ממצוות החג היא להגיע למצב עד דלא ידע בין אורו המן וברוך מרדכי, ולמעשה גם בין ארורה זרש וברוכה אסתר. בחסידות מבואר שתכלית השלמות אינה רק לדחות את הרע אלא גם לברר ולזכך אותו, כלומר להפוך את אורו המן לברוך מרדכי ואת ארורה זרש לברוכה אסתר על מנת לגלות את החדש בעולם, אור שמקורו מן החושך. הלימוד התורני על דמותן של ושתי וזרש מגלה את הניצוץ הטמון בהן ומוסיף אור בעולם.

איתמו זה רחוק?

התמונות להמחשה בלבד

התמונות להמחשה בלבד | צמוד למדד ינואר 22

חכו שתראו את המרחק בין המטבח לחדר השינה

ככה זה כשגרים בבית עם כמעט 200 מ"ר!

קהילה | טבע | וילה 2,067,000 ₪

נותרו רק 3 בתים אחרונים!

התקשרו עכשיו! זוד 054-7607767

להיות אידיוט בעבודת השם

ראיון עם עמיחי אנקרי, ליצן רפואי

אבי טאוב

למה לא יבוא פורים
פעמיים בשבוע?
שיבוא כל יום. יש
כאלה שעשו מזה
מקצוע וזו העבודה
שלהם ויש כאלה
שזו גם עבודת
השם שלהם. עמיחי
אנקרי הוא ליצן
רפואי כבר 17 שנה.
עולם התיאטרון
טלטל את היחס שלו
לטקסים והחזיר
אותו בדרך משונה
לעבודת השם. אני
טאוב נפגש איתו
לשיחת נפש בשעת
לילה מאוחרת שבה
השדים יוצאים
מתחת למיטה ויש
חשק מיוחד לעשות
שטויות

אני לוזר?

עמיחי תגיד, אתה לא מתבייש? כל מה שאתה עושה זה שטויות, אתה לא מרגיש 'כלומניק', 'עויבר-בוטל', מה זה צריך להיות? אני עשיתי עבודה עם עצמי על הלוזריות של הליצן שמייצגת אותי כבנאדם. מה זאת אומרת?

כחברה קשה לנו לקבל את הלוזר. אנחנו חברה של מצליחנים. כולם דוחפים אחד את השני במרפקים בדרך למצליחנות. לוזריות היא בדיוק המקום של 'ואנכי תולעת ולא איש' ואני חושב שרק משם אפשר להתחיל לצמוח ולעלות. זה העניין של הליצן?

הליצן הוא שטותניק ואידיוט. [עמיחי עומד להסביר על האידיויזם כמעלה בעבודת השם אבל בדרך הוא יוצא לסיבוב ארוך, אז תחזיקו חזק] כששואלים אותי מה הכי חשוב בליצן, אני אומר: קודם כל, הקשבה. אם אתה לא מקשיב למה שנמצא מולך - אתה לא תוכל להצחיק. זה אפילו לא העניין של להצחיק, זה להיות 'נכון'. כשקראתי את הסיפור של רבי נחמן עם ההינדיק - הוא טלטל אותי, זה בדיוק מה שאני עושה. המקום שבאים לבן המלך החולה כל מיני חכמים ואומרים אתה ככה ואתה לא ככה, אתה צריך להיות משהו כזה ומשהו אחר - זה לא מרפא אותו. החכם של רבי נחמן יורד אליו ועושה קולות של תרנגול הודו. זה מה שאני עושה למחייתי - קולות של חיות: יונים, חתולים וקופים. אני רוצה לרפא את הילד במקום שלו. ההיפוכים והבלבולים האלה מדליקים אותו.

רגע, דיברת על להיות אידיוט ועברת לדבר על הקשבה.

בתחילת דרכי כליצן חשבתי שאני יודע דבר או שניים על ילדים. הכרתי ילדים, יש לי שישה ילדים. בהתחלה אמרתי לעצמי - אני אכין איזה קטע טוב, כמו נאבר בקרקס וזה מה שאציג לילדים. ואז ראיתי שלא הכל מתאים לכל ילד מבחינת הגיל ומבחינת המצב. הדבר הכי חשוב זה הקשבה. מה הוא מספר לי בלי מילים. אני תמיד מסתכל מה יש לו ליד המיטה.

פעם פגשתי ילד עם פחד מליצנים ברמות הכי קשות שראיתי. הוא התחיל לצרוח ברגע שהוא ראה אותי. הלכתי משם. חזרתי אחרי חודש והצצתי לחדר. אמרתי, אם הוא רואה ושומע אותי - הוא יפחד, לא בשביל זה באתי. ראיתי שיש לו על המיטה כל מיני אבירים ודרקונים. התגנבתי בזחילה והעליתי את הגירפה שלי מתחת המיטה והתחלתי להלחם עם האבירים שלו. הוא זרם איתי, צחק ונהנה. כשבצבצתי מתחת למיטה והוא ראה את הליצן שאני הוא כבר לא נרתע. לא אמרתי לו 'למה אתה מפחד ממני? אני ליצן נחמד!' כמו שאמא שלו אמרה לו כל הזמן: 'מה קרה לך? תהיה מנומס!' כשאני הגעתי לעולם שלו בדרך שלו - זה העניין של הקשבה. לראות איפה הילד. זה מקום נמוך. זה מה שאני עושה בחיים, אני משחק משחקים של ילדים. אני לא הגננת שמתווה להם תוכן חינוכי ונותנת להם זמן חופשי לשחק, אלא דווקא דרך המשחק של הילד אני מוצא את הנקודה שאנחנו מתחברים לב אל לב ואני בודק מה יכול לעבוד בעולם שלנו, שבו אנחנו יכולים לתקשר דרך שטות ודרך הומור. אני אף פעם לא בא עם מסר.

מה העניין של להיות אידיוט?

זה מקום שלא קל לנו כאנשים, להיות המפסידן,

להיות הנכשל, לקבל את המקום הזה באהבה ומבחירה.

איך הגעת לזה?

הלכתי בדרך של ניסוי וטעייה, אחר כך הלכתי לקורסים ונסעתי ללמוד אצל טובי הליצנים בחו"ל. זה התחיל כשלמדתי תיאטרון באוני' ת"א, הייתי חובש הכיפה היחיד. שש שנים אחרי זה התחלתי עם ליצנות.

קדושה בתיאטרון

ומה למדת באוני' ת"א?

אני דתי מבית אבל עשיתי דרך עם הדת שלי. כשהלכתי לתיאטרון ראיתי איך הם דרוכים, ובאיזה 'קדושה' כביכול הם מתייחסים לטקסים שלהם - אני זוכר שיצאתי החוצה ואמרתי: ואיך אתה מניח תפילין? איך אתה מתייחס לטקסים שלך? באיזו דריכות ואיזו כוונה!

תסביר למי שלא מכיר - איזה טקסים יש בתיאטרון?

גם היום קשה לאנשים דתיים להיכנס ל'דת' הזו כי יש להם את הדת שלהם. ומה יש? לפני כל מופע יש חימום. לא עולים סתם בלי מחשבה. יש תהליך שלם של כניסה לדמות. זו עבודה שאתה עושה עם עצמך. אתה צריך להיכנס להיגיון ולאופי שלה ואתה צריך להיות כל כולך בפנים. כל זה הרבה יותר חשוב ומאתגר מאשר לזכור את כל הטקסטים. גם אנחנו זוכרים את הטקסטים של התפילה בעל פה אבל האם אנחנו נכנסים לדמות שהטקסטים מדברים מתוכה בתפילה? כשאתה בתיאטרון ואתה עולה על במה - אתה לא עולה סתם. אתה תמיד צריך לשאול את עצמך: בתור מה אתה עולה? אתה יודע מה אתה הולך להגיד? אתה נכנס עם הדרת קודש! איך ביהדות שלי מול הקב"ה ובתפילה אני עושה את זה בצורה חפיפניקית?

אף אדום

ואז מגיע הליצן.

העניין של להיכנס לדמות רק על כמה שונה מאוד מאשר ליצן, שהוא כל הזמן נוזל פנימה והחוצה מהדמות שלו. למדתי את זה דרך הרגליים, כשהייתי שם אף אדום והרגשתי ממש נבוך. וזו גם עצה שלי: כל האנשים - כל אחד שתשים לו אף אדום בדמיון שלך - כולם נראים אידיויטים. כל אחד שחותר אותך בכביש - שים לו אף אדום בדמיון, הוא ייראה טיפשי וכבר לא תכעס עליו.

מה זה אף אדום?

זו הבחינה של 'שוטה הכפר'.

ההיסטוריה הליצנית היא מאוד גויית ושיכורה. בכל כפר היה שוטה הכפר ובכל ארמון היה את ליצן החצר. כל הליצנות זה הקטע הכי נמוך. לא סתם אמרו "אשרי האיש אשר.. במושב ליצנים לא ישב" ו"כל ליצנותא אסירא". יש התנגדות גדולה לליצנים אצל החכמים. הליצן לא רואה ממטר. אין לו אלוהים, מבחינתו אפשר לרדת על הכל. אני ראיתי המון קטעי ליצנות וזה מאוד לא נוח בתור יהודי.

ומה כן?

העניין של השטות אומר שהכל הוא צחוק ומהכל אפשר לעשות בדיחה. זה מקום שאפשר להגיע איתו לילדים. הם אוהבים שטויות ובלבולים

עשינו הנחת תפילין אצל רבי שמעון והזמנתי את ההורים שלו ואני אמרתי "פה איתנו בהנחת התפילין נמצא גם אוהד, שהיה בן 12 ותשעה חודשים ולא הספיק לחגוג את הבר מצווה". הייתי מאוד מחובר אליו.

הפואנטה אותה פואנטה

ספר לי עוד על עבודת השם שלך בלהיות ליצן ואידיוט.

יום אחד האחות אומרת לי "אני צריכה אותך. הגיעו שני תיירים מצרפת, זוג צעיר, ומשהו עקץ אותו בים. אנחנו לא מבינים מה עקץ אותו, אני צריכה מישהו שיתרגם." "בשביל זה אני פה", אני אומר, וכרגיל אני בדרך לעוד סיטואציה שאני לא יודע מה לעשות. אני מתחיל לחרטט אותו עם הצרפתית המחורבשת שלי והיא עומדת מאחוריי ואומרת "תשאל מה עקץ אותו". אני מחרטט ומחרטט והוא לא מבין מה אני רוצה. האחות מאחורה רוצה תשובה. הוא לא מבין ופתאום חברה שלו מתחילה לצחוק. הוא נדבק ממנה והם נקרעים מצחוק. אני יצאתי קצת אידיוט וקצת טמבל ואני יודע שהם מרגישים טוב יותר ביחס לעצמם וביחס לסיטואציה.

איך זה קשור לעבודת השם?

השטות הזו זה הכרכור של דוד המלך, המקום שאתה משרר את האגו שלך. אני לא העניין. זה לא משנה איך אני נחשב ואיך אני נתפס. אני עובד בבית ספר פוסט אשפוזי, לאנשים עם הפרעות נפש. המקום הזה של נערים ונערות שחושבים שאני אידיוט. אנשים שלוקחים סדרות של כדורים שואלים אותי, ספק באכפתיות ספק בזלזול, אם לקחתי את הכדורים שלי. אני נמצא בשיעורים בכיתות ומוצא את עצמי שואל שאלות מטופשות לחלוטין. משהו כך כליצן לא מחובר עד הסוף.

פעם הגיע נער חדש לבית הספר. ההסתגלות של כולם תמיד קשה. המנהלת קוראת לו כדי להתעניין במצבו והוא אומר "אני אוהב את הבית ספר, המחנך אחלה והמדריך מעולה". יש משהו שתרצה לשאול? שואלת המנהלת. "כן", עונה התלמיד, "יש משהו שלא מסתדר לי. יש תלמיד אחד בן שלוששים ומשהו, עם בגדים מזוירים, אני לא יודע מה הסיפור שלו..." אני חושב שזו

ואתה מראה להם שהכל ליצנות והכל שטויות - זה הדרך אליהם. אבל מעבר לזה, שטות וצחוק הם עניינים גבוהים. גם דוד המלך גילה את השטות. ברגע שאתה ליצן, המון דברים מותרים כדי להצחיק, כדי להיות קומי, ולהיות עבור הילד יעיל לאותה נקודה שבה הוא נמצא.

אתה חוצה גבולות?

אני לא ליצן גס. בכלל הליצן הוא לא מספר בדיחות טוב. הוא לא סטנדרטיס - הוא בעצמו הבדיחה. אולי זה לא קשור לאידיוטיזם. למשל המבטא שלי.

מה הסיפור של המבטא?

יש לי מבטא צרפתי למרות שאני לא יודע מילה בצרפתית. זה אידיוטי. הרבה אנשי צוות חושבים שאני צרפתי. ההורים שלי דיברו צרפתית מעל הראש שלי והמבטא עבר לי בלי אף מילה. מכנים אותי 'טרז'ולי' כי אני אומר על כל דבר "זה טרז'ולי" שבצרפתית הפירוש הוא "זה יפה מאוד". זה הדבר היחיד שאני יודע להגיד בצרפתית. כל פעם שהילד אומר או עושה משהו אני אומר לו "זה טרז'ולי!"

ואיך התחיל השם הזה?

פעם אחת נכנסתי למיון, בדרך כלל אין שם ילדים. אני מגיע והאחות אומרת "הנה טרז'ולי" ומפנה אותי לילד בשם אוהד שמאושפז שם. ישבתי איתו חצי שעה. הוא היה קודם מחובר למכונת הנשמה, והביאו לו כל מיני דברים במקומה אבל לא היה לו נוח איתם, אז הוא השתמש במכונה של הטיפול נמרץ. זה היה ילד בן 12 ותשעה חודשים. הוא היה מתוק אמיתי והייתי יושב איתו. אחר כך הורידו אותו לניתוח ברמב"ם והוא לא שרד את הניתוח ונפטר.

יש אצלנו הליצנים את המושג 'הילד הראשון שלך' והכוונה לילד הראשון שנפטר. הליצנות שלך היא לא אותו דבר אחרי זה. יש תמיד ילד שאתה נושא איתך. מאז נפטר לי עוד ילדים וגם כמוכן הבריאו, אבל אין כמו הילד הראשון. הסיטואציה הזו מלמדת אותך הרבה. עד אז לא הייתי סגור על השם שלי אבל לזכרו של אוהד, שהיה קורא לי כל פעם "הנה טרז'ולי" אני קורא לעצמי טרז'ולי. לאורך השנים הייתי בקשר עם ההורים. אוהד נפטר כשהבן הגדול שלי היה בן 6, וכשהוא הגיע לבר מצווה

הצלחה שלי. המקום של 'אני מוכן להיות האידיוט' כדי שהמקום שלך יהיה יותר גבוה. כדי שאתה תרגיש יותר נכון וזה יגדיל את המקום שלך. אני משפיל את עצמי כדי להרים אותך.

זה מזכיר לי את הוורט שלי על מידת הענווה. רבי ברוך מקוסוב כותב ב'עמוד העבודה' חלק ב' בדרוש הענווה (עמ' קעג): "ועוד קשה לי, מהו עניין ענווה ומהו מהותה. ממה נפשך: אם הוא בעל מעלה ויודע ומכיר מעלתו ויתרונו על שאר בני האדם, ואף על פי כן משפיל עצמו ושומע חרפתו ושותק - אין זה אלא צבוע. ואם אינו מכיר יתרון מעלתו על שאר בני האדם והרי הוא ענוי - אם כן הוא שוטה, כשאינו מכיר יתרונו. ועוד, כשאינו מכיר יתרונו, מאי רבותא שהוא ענוי?" איך תיתכן הענווה: אם אתה לא יודע שאתה טוב - אתה לא תסתיר את זה. ואם אתה יודע שאתה טוב מאחרים? - אז על מי אתה עובד כשאתה מסתיר את זה? יש כאלה שהסבירו כמו המסילת ישירים, שאני יודע שאני טוב אבל כל הטוב שלי מהבורא. זה נתן ענווה מול הבורא אבל לא בהכרח מול אחרים, שלא קיבלו את כל הטוב. כמו כן, מצאנו שאנשים שלא מאמינים בכלל מעריכים מאוד את הענווה. הוורט שלי: אני

קשה. גם אני לא מבין את זה ואני משתאה ותמה 'איך זה טוב?', אבל אני מבין שזה היה העניין שלו בעולם. יש לי חבר שעובד באונקולוגיה והוא מסתובב עם רשת על האינפוזיה ועליה מלא סרטנים ואומר 'אני צד סרטנים' והילדים מתמוגגים. הוא כתב על זה דוקטורט שהפואנטה שלו הייתה שבשביל אנשים כמונו ההומור הוא רק כסף. אצל אנשים שמרגישים את נשימתו הקרה של מלאך המוות ליד המיטה, כשהם צוחקים הם אומרים - אני מעל כל זה. אני יכול לאכול ולא להרגיש, לשתות ולא להרגיש, כולי אינפוזיה וקטטר. אבל כשאני צוחק אני מעל זה ואם אני צוחק על זה אני בכלל כל יכול. האם אני נכנע לו וזה גומר אותי, או אני מעל זה ואני צוחק עד הנשימות האחרונות שלי. הליצן נותן לך את הדרך. אני לא יכול לשנות מציאות של כאב וסבל, אבל תמיד אני יכול לשנות את נקודת המבט. כמו רבי עקיבא, שיש לו נקודה מחוץ למציאות. הוא אומר "גם זו לטובה" וצוחק על השועלים שיוצאים מקודש הקודשים. אנחנו יכולים לצחוק על העולם ולהתעלות מעליו.

חושב שענווה היא הבחירה שלי להסתיר את המעלות שלי כדי לא לגרום לזולת צער של קנאה ותחרות. כדי לגרום לו להרגיש טוב עם עצמו. ומה שאתה אומר יותר מזה - אני מוכן להשפיל את עצמי לדיוטא התחתונה כדי לרומם אותך ואת ערכך ואת שמחתך.

אבל עדיין מציקה לי שאלה. סופסוף אנשים מתים, ילדים מתים ואתה צוחק ועושה שטויות?

אני תמיד אומר שהפואנטה היא אותה פואנטה. תמיד נגיע לאותה נקודה. השאלה היא מה תהיה הדרך. והדרך צריכה להיות טובה ושמחה.

יש לי שישה ילדים והשישית היא סיעודית לגמרי. היא לא רואה לגמרי ולא הולכת בכלל ולא מדברת וחוצמזה הכל בסדר :) היא בת 14 וחצי והיא מתנה גדולה ולא פשוטה למשפחה. יום אחד, איוו מדריכה במקום שאני עובד בו, כשאמרתי שאני מחפש מנקה, אמרה לי "הבנות לא יכולות לעזור?" אמרתי: "רגע היא באמת מתפנקת, רק תרד מהכיסא גלגלים, והיא תתחיל לדבר וגם כדאי שתתחיל לראות את מה שהיא מנקה והכל יהיה בסדר". ההיא החליפה צבעים, נבהלה מאוד ואמרה לי "אתה מטורלל לגמרי, על זה אתה צוחק?"

מההתחלה הייתה לנו העין הזו, שזו המציאות. עכשיו - איך אתה בא לזה? אתה בא לזה בשמחה או שאתה נכנס לדיכאון. אני כן חושב שאם נגזר על ילד שהוא צריך להיפטר מן העולם בגיל 12 ותשעה חודשים וזו הנקודה שהקדוש ברוך הוא החליט - זה מה שהוא החליט וזה טוב מוחלט.

לאשתי היקרה איילה שתומכת בי בהכל זה ממש

ספריית משעול

שמחה להציג את ספרי החדש של ד"ר חנה קטן

יוצרת לכל צבא נשוי, בלניות, נזירות, נזירות כלות, נזירות חתונות, רבנים, בודקות טהרה ועוד

טהורה את

בספר נפגוש את הטובלת ואת המעטפת שסביבה - מדריכת הכלות, הבלנית, בודקת הטהרה, הרופאה, הרב הפוסק והבעל כמובן ועוד. יש בו סיפורים אמיתיים מהחיים. המחברת מצליחה לשלב סיפורים נוגעים ללב ומידע חיוני, היבטים הלכתיים והיבטים רפואיים, ונראה שכל זוג ימצא את עצמו בלא מעט פרקים מתוך ספר מיוחד זה.

הספר קיבל את ברכת הרב שמואל אליהו שלי"ט ואת ברכת הרבנית יחימה נזרתי תחי'

56 ₪
~~98 ₪~~

עת ללדת

תכנון משפחה יהודי הוא תכנון משפחה גדולה, בריאה ושמחה. ספרון 64 עמודי צבע.

15 ₪
~~29 ₪~~

דרך כלה

הכנת כלה לחופתה. מבט רפואי-הלכתי. מהדורה חדשה ומורחבת בכריכה קשה עם הספות בענייני בחירת מדריכת הכלות, נשים הנשואות לחיילים, בתפקיד ועוד... 64 עמודי צבעונים עם איורים מרשימים.

35 ₪
~~55 ₪~~

רפואה בפרשה

עובדות ובידורים רפואיים-הלכתיים אקטואליים כסדר פשוט השבוע, מובאים באופן ידידותי ומונגש, מנקודות מבט שונות ומעוררות עניין. בשילוב צילומים ותרשימים. כריכה קשה. 208 עמודי צבע.

39 ₪
~~בלבד!~~

עת ללדת' במתנה ברכישת 2 ספרים של ד"ר חנה קטן

50 ₪
~~65 ₪~~

כרועה עדרו
מאת הרב פרופ' י' לויץ ייעוץ משפחתי ואשי ספר חובה לרב קהילה!

36 ₪
~~בלבד!~~

אדם מול שמים
מסכת חיון של סגן אלוף אבי לניר בעל עיטור העוז מאת אלידע בר שאול 280 עמודי צבע

75 ₪
~~85 ₪~~

גיבורים שלנו
שיחות עם אלידע בר שאול 368 עמודי צבע

50 ₪
~~65 ₪~~

בדרך העולה
נתיבי דעת בדרך אל האמונה הרב משה גנץ

לרכישה באתר הקליקו כאן! ספריית 'משעול'
מוקד הזמנות: 08-9276664
machonsmaag@gmail.com | www.machonso.org

אוקראינה בוערת

יהודי אף פעם לא הולך לבד

הרב יוסף יצחק ג'ייקובסון

בכל האיברים, בכל הגידים, והמוח מקשר את הכל. כשאנו מתחזקים, זה מחזק את כל העם ונותן השראה וחיזוק ליהדות אוקראינה, במודע ובתת מודע, בהכרה ובתת ההכרה.

כזה הוא סיפור ששמעתי מבעל המעשה, תלמיד חכם נפלא, רבי ניסן מאנגעל הי"ד: הוא היה ילד בן 14 באושוויץ. פעמיים ניצל מהניסויים של מנגלה ימ"ש. בסוף, לקחו אותו למצעד המוות.

כך הוא סיפר לי: "רגליי היו נפוחות. הלכו ימים ולילות בלי אוכל, בלי מים. אכלנו קצת שלג שהיה על הקרקע ומי שעצר לרגע - ירו לו בראש. כבר התייאשתי. בשלב מסוים אזלו כוחותיי. חשבת: אעמוד פה, איש האס.אס ירצח אותי, ואצא מהייסורים שלי לנצח."

"פתאום אני נזכר בשבת בביתי לפני המלחמה. אבא שלי סיפר סיפור אודות הבעש"ט שבא אליו יהודי לחלות פניו ותוך כדי שהותו הגיע מכתב שאחוז בווגתו חבלי לידה. הוא נכנס אל הבעש"ט לבקש ברכה. והוא אמר לו: חזור מיד הביתה, אשתך זקוקה לך. תהיה אצלה עכשיו, לא אצלי. הוא אומר: אצא מחר בבוקר, עכשיו לילה. אמר הבעש"ט: לא ולא, צא עכשיו. אמר האיש: רבי, אני צריך לעבור ביער בדרך, יש שם שודדים, אני מפחד ללכת לבד בלילה ביער. אומר לו הבעש"ט: יהודי אף פעם לא הולך לבד בודד ויחידי. השי"ת הולך יחד איתו ואוחז בידיו. לך! והיהודי נסע לביתו ושהה עם אשתו בעת הלידה בשעטומ"צ."

ר' ניסן הולך במצעד המוות ואומר: לפתע אני רואה את אבא שלי ואת אמא שלי יושבים סביב שולחן השבת עם כל המשפחה וסועדים בחום ובלבביות. ואני שומע את קולו של אבא חוזר על דברי הבעש"ט: יהודי אף פעם לא לבד. זה נתן לי כוח.

היום הוא חי, לאורך ימים ושנים טובות, כאן בארה"ב ומשפחתו לשם ולתפארת.

וכך אומר דוד המלך: גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי. אם אסק שמים שם אתה ואציע שאול הנך. בכל רגע ה' אוחז בידו של כל אחד מאיתנו ושל כל אחד ואחת מאחינו באוקראינה. ופדויי ה' ישוכון, ובאו ציון ברינה, ושמחת עולם על ראשם.

יהדות אוקראינה נוגעת בנו, בכל אחד מאיתנו, בעומק הלב. דומני שאחת הסיבות לכך היא שמכל הגלויות של עם ישראל במשך אלפי שנים, סבלה יהדות אוקראינה סבל אחר סבל. דומני שאין קהילה אחת בעולם שבה סבלו יהודים כל כך כמו באוקראינה. כל סנטימטר באוקראינה רווי בדם יהודי.

יהודים חיים שם כבר כמעט אלף שנה ובמשך רוב הדורות חיו עם שנאת ישראל נוראה. כבר על אדמת אוקראינה אירעו הפוגרומים הנוראים והאכזריים של חמלניצקי, פרעות ת"ח ות"ט, הפרעות שלאחר מות הצאר אלכסנדר השני, הפוגרומים שלאחר המהפכה הבולשביקית ועוד.

לפני השואה חיו באוקראינה שניים חוצי מיליון יהודים, ומליון חוצי מהם נרצחו ע"י הנאצים. מיליון יהודים ברחו וניצלו, אך רבים מהם חזרו אחרי המלחמה וסבלו עשרות שנים את הדיכוי הקומוניסטי.

ומאידך, מאוקראינה יצא אור גדול כל כך. ענקי הרוח, גדולי הדורות של עם ישראל, גם נולדו וגדלו ויצאו מאוקראינה, אנשים שהשפיעו על העם היהודי לדורותיו. אוקראינה היא ערש החסידות. המאור הגדול, רבי ישראל בעל שם טוב, נולד וגדל שם. כך גם רבים נוספים מגדולי החסידות כמו רבי נחמן מברסלב, בעל התניא ועוד ועוד. בדורנו, הרבי ז"ע, ששינה את פני העם היהודי, נולד בניקולייב שבאוקראינה וגדל שם בעיר דנייפרופטרובסק.

אחרי אלפי שנות חושך, עלטה וכבול, הם הפיחו רוח של תקווה ואומץ בתוך העם התשוש והמדוכא; הכניסו והטביעו מודעות של גאולה פנימית לתוך כנסת ישראל הדוויה; הבעירו את נשמת האומה, את לב העם היהודי.

אכן, לאחר נפילת הקומוניזם היתה באוקראינה תחיית המתים. העצמות היבשות קמו לתחיה. מאות שלוחי חב"ד יצרו קהילות לשם ולתפארת. בתי ספר, גני ילדים, מוסדות לישישים, לבני נוער, בתי כנסיות, מקוואות, מחנות קיץ. כיום הזה גם נשיא אוקראינה יהודי, בן לאב ואם יהודיים. סבא של ולדימיר זלנסקי הלך ללחום נגד הנאצים עם שלושת אחיו. שלושה מהם נרצחו ולא חזרו.

אני נזכר במה שזוכיתי לשמוע כמה וכמה פעמים מהרבי שהיה מצטט את התלמוד ירושלמי, שעם ישראל הוא כמו גוף אחד: כשאני מחזק איבר אחד בגוף זה משפיע ומחזק את הגוף כולו, כי מהלך הדם עובר

תמר מיכלסון

מלווה ויועצת כלכלית למשפחות בעמותת מקימי

פורים וראיית הטוב

לכאורה למרדכי ולהמן יש מן המשותף ואולי הם שני צדדים של אותה מטבע...

"עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי" האם יש דמיון בין המן למרדכי? לכאורה כן: שניהם מנהיגים, שניהם מסתובבים בחצר / בשער המלך, שניהם משפיעים על המלך לגזור גזרות ומגייסים את המון העם (המן מגייס את ההמון להילחם ביהודים ומרדכי מגייס את עמו לצום ולשנות את רוע הגזרה). לכאורה למרדכי ולהמן יש מן המשותף ואולי הם שני צדדים של אותה מטבע...

אז מה בעצם מהותו של ההבדל בין המן למרדכי?

המן חי חיים טובים, מושלמים אפשר לומר: הוא נשוי לאשה חדה וחריפה, יש לו ילדים רבים, הוא השר המוערך ביותר על המלך ומקבל זכויות יתר. אבל האדם היחיד שלא משתחוה לו גורם לו ש"כל זה איננו שווה לי" והקלקול הקטן והיחיד שיש בחייו הולך ומשתלט עד שהוא בעצם מהווה את המפלה הגדולה שלו.

גם מרדכי לוקח נקודה קטנה ומגדיל אותה: הוא לא מסתכל על עם ישראל בגלות, בריחוק מה' יתברך, בסכנת כליה, אלא רואה נקודה אחת: את עומק הנשמה היהודית. הוא מתמקד בה ומגייס אותה וכך מגדיל את האור וגורם לביטול רוע הגזירה, ויותר מזה: גורם לקבלת התורה מחדש, הפעם מאהבה.

ואם התנך ניתן לדורות, אז זו נקודת מבט שאנחנו צריכים לאמץ, בהיותנו "עם מרדכי": כשמתמקדים בטוב, גם אם הוא מועט, ומגדילים אותו, ממילא הטוב מתרחב וממלא עוד ועוד חלקים בחיינו.

כשאני מתבוננת במשפחות שאני מלווה, משפחות הנמצאות לפעמים במצבים לא פשוטים, מאתגרים ומורכבים, אני רואה שוב ושוב: מי שמתמקד בטוב, חי טוב יותר. לא תמיד יש לו יותר כסף, לא תמיד הוא מחזיר חובות מהר יותר, אבל מי שמתמקד בטוב תמיד תמיד יהיה מאושר יותר, יחיה בשמחה עם מה שיש לו ולא יסתובב כל הזמן בתחושה חונקת של מה שאין לו, הוא יהיה יצירתי יותר במציאת פתרונות שלא עולים כסף כדי להגשים חלומות, וממילא הטוב והאור האלה ילכו וימלאו את העולם והאנושות שסביבו לעוד טוב, לעוד נתינה ולעוד תקווה.

הרב אריה כץ | רב יועץ ופוסק במכון פוע"ה ומנהל מחלקת מחקר וספרות

פסיקה מתוך הבנת המציאות

"ואם כל עדת ישראל ישגו ונעלם דבר מעיני הקהל ועשו אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשינה ואשמו: ונודעה החטאת אשר חטאו עליה והקריבו הקהל פר בן בקר לחטאת והביאו אתו לפני אהל מועד" (ויקרא ד', י"ג-י"ד)

אחד מקורבנות החטאת המוזכרים בפרשתנו הוא "פר העלם דבר של ציבור". במה מדובר?

במקרה בו הסנהדרין שגו בהוראתם, ורוב הציבור עבר על איסור שיש בו כרת עקב הוראתם השגויה. חטאת כזו נקראת "חטאת פנימית". דהיינו, בניגוד לקרבן חטאת רגיל, שבו מזים את הדם על המזבח החיצון, מקטירים את החלבים והאמורים על גביו ולאחר מכן שאר הבשר נאכל לכוהנים, בקרבן כזה מזים את הדם בתוך הקודש - על הפרוכת ועל קרנות מזבח הזהב, ולאחר הקרבת החלבים והאמורים - שאר חלקי הפר נשרפים מחוץ למחנה, ואינם נאכלים.

אנו רואים כאן יחס מיוחד ומחמיר של התורה למקרה של תקלה בהוראה, ולכאורה עלינו לשאול - הרי מדובר בטעות ולא בנדון? יתירה מכך, חזקה על חברי הסנהדרין שהם גדולי התורה שבדור, ובוודאי שטעות כזאת לא נעשתה מתוך רשלנות או פשיעה, אלא כתוצאה מתקלה בלתי צפויה. אף על פי כן, יש צורך בהבאת קרבן חמור כדי לכפר על התקלה החמורה שנגרמה.

נראה שהטעם לכך הוא שכשגדולי הדור מורים הוראה בטעות, ההשלכות של זה חמורות בהרבה מטעות שאדם טועה באופן פרטי. בעצם יש כאן כישלון של כלל האומה, וממילא יש צורך בכפרה גדולה יותר.

בענייני רפואה והלכה, יש צורך בזehירות גדולה מאוד, שכן שינוי קל בהבנת המציאות הרפואית, עלול לגרום לפסיקה שונה בתכלית מבחינה הלכתית. בעבר ראינו כמה פעמים, שיש הבנות רפואיות שנראות באופן אחד, ואילו למעשה כשבודקים אותם היטב עם רופאים שמומחים לאותו דבר, מתברר שהמציאות לא הובנה נכון, ואם לא היינו מבררים היטב - היינו עלולים לטעות בפסיקה ההלכתית.

לכן, עשינו לנו מנהג קבוע במכון פוע"ה - כאשר מגיעה אלינו שאלה שמצריכה בירור רפואי מסוים, אנו מנסים לעמוד על הבנת המציאות בעזרת המנגנון הבא: ראשית, אנו מבררים מיהם הרופאים המומחים ביותר באותו נושא מסוים. שנית, אנו שואלים לפחות שניים-שלושה רופאים כאלה על המציאות הרפואית. בכך אנו מנסים לצמצם ולמנוע עד כמה שניתן, שגיאה בפסיקה ההלכתית שנגרמת כתוצאה מתפיסה מוטעית של המציאות הרפואית.

נשתדל כולנו, גם בתור מורי הוראה, לדייק עד כמה שניתן בפסיקותינו, וזאת כדי שלא נכשיל ח"ו את הציבור שנשמע לפסיקותינו בפסיקות מוטעות.

עוז והדר

העיר חיפה כבר לא אדומה כמו פעם. כעשרים משפחות גרעין הדר חיפה, מביאות את אור היהדות לשכונה שמהווה את לב העיר. סעודות שבת, פרויקט בר מצווה, שיעורי זהות בבתי הספר ושיעורי יהדות במוסדות האקדמיים הפרוסים בכל רחבי העיר, הופכים את הנוכחות של כל אחד מחברי הגרעין לקריטית בנקודת השפעה // יוסף ארנפלד

בתחום הרוחה התחלנו לעבוד עם מועדוניות רווחה ועזרה בגיור. לאחר מספר שנים של הפי עלת בית יהודי, זיהינו שיהיה מוצלח יותר לעבוד דרך המוסדות האקדמיים בעיר, במקביל לעבודה פרטנית. ההבנה שלנו היא שנקודת המפנה הכי משמעותית ליהודי שמתקרב, היא סעודת ליל שבת. בה הוא פוגש משפחה שומרת תורה ומציג וות, זוגיות יציבה, שמחה, חיבור לקודש. זו חוויה מכוננת שהרבה אנשים זוכים להיפגש בה תוך כדי חיפוש והתקרבות".

אחד הדברים המיוחדים כאן בגרעין הוא שבגלל שהגרעין קטן, לכן כל אחד חשוב ומשפיע מאוד. כל ילד שנמצא בגן או בבית הספר מחזק את החיבור בעיר, וגם מאפשר לכל שאר המשפחות להיות כאן. כל גבר שמצטרף למניין מחזק את הקהילה והשכונה. כל אישה שמגיעה לשיעור, לגן השעשועים עים או למתנ"ס, מחזקת את כולם ושותפה בכל העשייה הענפה. כל משפחה שמתגוררת בבניין, כל אחד שמסתובב ברחוב, כל אחד משפיע, אפילו בלי לשים לב. יש כאן אוסף ייחודי של הון אנושי. במשך הזמן, הצטרפו כוחות נוספים לחיזוק השי

הגיע הרב ששון לחיפה מתוך מטרה להביא לשם משפחות ולבסוף מצא את עצמו משתקע בה.

הלב של חיפה

"תוך כדי שהראיתי למשפחות את העיר, זיהינו שמדובר באתגר לאומי", נזכר הרב ששון. "שכונת הדר היא הלב של העיר חיפה. יש כאן היסטוריה יהודית-ציונית ענפה. בנוסף, במרכז השכונה ממוקמים בניין העירייה, התיאטרון העירוני, הסניף ניו הישן, הספרייה העירונית ומבני רשות מרכזיים. במקביל, יש כאן אתגר חברתי גדול מבחינה סוציאלית, בגלל עזיבה של האוכלוסייה החזקה בשלושים השנים האחרונות. נוצרו שינויים פעולה עם הארגונים המקומיים, שמהווים מכנה משותף לעבודה עם הציבור החילוני, ומאפשרים לגרעין להביא את הפן של היהדות לעיר, למרות שחיפה היא עיר חילונית בצביונה, ותושביה ברובם אנשי מרכז-שמאל".

עם הגעתם לעיר, ניסו אנשי הגרעין להבין מה הם הצרכים הרוחניים של חיפה. "בתחום הזהות היהודית התחלנו לעבוד עם בתי ספר ובתי כנסת,

"בשיעור פתיחה, ישבנו במעגל היכרות. המרצה הזכיר על דמותו של הלל הזקן, על משנתו ובייחוד הוא הדגיש את אהבת ישראל שהייתה לו. הוא סיפר על האיש שרצה להתגייר וללמוד את התורה כולה על רגל אחת והתגובה של הלל הזקן הייתה 'ואהבת לרעך כמוך', שזה בעצם מהות התורה כולה. כל שיעור ושיעור הוא חווייתי בשבילי. הם מדברים על מהות החיים ומביאים נושאים שבחברה הישראלית כבר לא מדברים עליהם, למרות שהם יותר רלוונטיים מתמיד".

החוויה הזאת שייכת לאברהם מלכה, סטודנט במכללת גורדון שמשותף בתכנית 'פנים אל פנים' לסטודנטים, בה שותפים אנשי גרעין 'הדר' להדריך בחיפה המעבירים שיעורי יהדות לסטודנטים. "כך בחודש אדר, דיברנו על מהות השמחה. פעם אחרת למדנו על מידת הכעס, או על דמויות של מנהיגים בעולם היהודי. כל פעם שאני חוזר משיעור - יש בי תחושת התרוממות של 'וואו, קיבלתי עוד משהו היום שיכול לשמש אותי בהמשך החיים'. בסדורים שהם מקיימים אני לומד הרבה על אהבת הארץ, כמו למשל כשהפגישו אותנו עם מגורשי גוש קטיף. סטודנטים לא התביישו לשאול שאלות נוקבות וקיבלו תשובות. היופי של התוכנית זה שהם מביאים את היהדות ומנגישים אותה, בלי התייפופות. תורה מסני, עם הרבה אהבת ישראל שגורמת לך לרצות להתחזק ולהעביר את התכנים האלה הלאה לדור הבא".

גרעין 'הדר' להדר' שפועל בשכונת הדר בחיפה מזה שלוש-עשרה שנים, הוקם על ידי הרב שמואל ששון והרב דניאל רבקין. הרקע להקמת הגרעין, היה לאחר שהנהגת העיר יחד עם ראש העיר דאז יונה יהב ומנהל רובע הדר יעקב ברודר, ביקשו לשמר ולחזק את האופי הציוני-יהודי של שכונת הדר. מתוקף עבודתו בארגון שעלי תורה בראשות הרב רחמים נסימי,

כונה; קבוצות ציוניות מהצד השמאלי של המפה. שיתוף הפעולה ביניהם לבין אנשי הגרעין בא לידי ביטוי בכמה תחומים. "הקבוצות המשימתיות שנמצאות לידנו, עוסקות גם הן בחיבור עם אג'נדה משלהם, בתיכונים ממלכתיים ומכיוון מעורבות שמגייעות עות לשכונה עם היכרות עם החברה הישראלית, ליהודי ושכונת הדר מהווה מיקרוקוסמוס. ביום אחד הם יכולים לפגוש נציג של כל אחד מהקהילות. לכן כל אחד מחברי הגרעין נמצא בעמדת השפעה. לפעמים אחרי סיור כזה, מגיע אחד המשתתפים ולוחש לנו באוזן, 'אני אתכם'. הצעירים שמשתתפים בפאנלים ובסדורים נראים די מנומנים מהאמירות המכילות והסובלניות בשאר המקומות, לעומת

זאת אצלנו הם מאוד אוהבים לשמוע ואף מוחאים כפים לאמירות שמחדדות את ההבדלים ונותנות תוכן לזהות היהודית".

מבינים את השפה

מתוקף תפקידו של הרב ד"ר יוסי שטמלר, רב אוניברסיטת חיפה - הוא מביא חברים מגרעין הדר ללמד את הסטודנטים שיעורי יהדות בבית המדרש של האוניברסיטה. "יש בגרעין הדר כוחות הוראה טובים, שאנחנו נעזרים בהם", הוא מציין. "גם אני וגם הסטודנטים נהנים מאוד משיתוף הפעולה. הקרבה מהווה יתרון מאוד גדול, יחד עם החיבור של האנשים. מצד אחד, אנשים תורניים, מצד שני, אנשים שגרים בעיר, ומבינים את השפה והאווירה של העיר ומכירים היטב את העולם הכללי. לא תמיד אפשר למצוא אנשי תורה שגם מבינים את הישראליות וחיים אותה. כך שחברי הגרעין בהדר, נותנים מענה לשני הצרכים הללו". על שיתוף הפעולה בין חברי הגרעין לסטודנטים בעולם האקדמי, מרחיב שמוליק ישמח, חבר הגרעין הפועל בתחום. "סטודנטים וסטודנטיות

"חיפה צריכה כוחות מחודשים וחזקים, בתודעת שליחות, של אנשים מיומנים שיודעים לעבוד גם עם אוכלוסיה עממית, גם עם אוכלוסיה משכילה וגם עם עולים חדשים. גם מבחינת יהודית וגם מבחינה חברתית"

אלקנה וורצמן, מרכז תכנית בר מצווה: "האתגר הראשון והמרכזי שלנו היה להגיע לאותם נערים ומשפחות. יש בחיפה הרבה נערים שחוגגים את הבר מצווה שלהם אצל הרפורמים, אנחנו מתרחבים בצעדי ענק והפריצה הגדולה ממש קרובה, כך שנצטרך לגייס מלמדים נוספים"

מתקיימת בביתו של הנער ודווקא שם, כי היא גורמת להפלת המחסומים ומפיגה את החששות. לא מזמן הגענו לבית בו האבא רצה בר מצווה רפו'רמית והאמא שהייתה מסורתית - רצתה אותו. בסוף המפגש שהוריד את כל המתחים, הם החליטו ליתר לילד להחליט בעצמו והוא בחר אותו. יתרה מזאת, הם כל כך רגועים ושמיחים בתהליך עד שהמליצו עליו למשפחה נוספת. מעבר לכך, כל מפגש מחולק לשלושה; למידה של הקריאה בתורה של פרשת הבר מצווה, תרגול הנחת תפילין כך שהנער יוכל לעשות זאת בעצמו, וכן לומדים על מגוון תחומים ביהדות, כמו חגי ישראל, תורה שכתב תורה שבעל פה, עולם המצוות וכדומה".

עד היום, עשרות נערים עברו דרך תכנית בר המצווה, שגולת הכותרת שלה הוא האירוע עצמו, שנקרא 'ארוע בר מצווה בוטיק', בו כל משפחה מקבלת את היחס וההתאמה המדויקת לה. "האווירה מרגשת ביותר. כולם יוצאים עם הרגש מהומצות", מעיד וורצמן. "באחד הארועים, אחרי שהאמא בירכה את בנה בתפילה שחיברנו עבור האימהות, היא שיתפה בדמעות שכל מסע הבר מצווה שעבר בנה, היה השער שלה ליהדות. עם חלק מהמשפחות הקשר נמשך גם מעבר לתכנית בר מצווה, והמטרה היא שיהפוך לקשר רציף לאורך השנה. בשלב הנוכחי, בהתאם לביקוש, ישנם מספר חברים בגרעין שמפעילים את התכנית, ואנחנו מחכים ליום בו הביקוש ילך ויגדל כך שנצטרך עוד ועוד כוחות כדי לעמוד בו".

מוקד פעילות נוסף של הגרעין הוא מרכז 'זהות' שנכנס לבתי ספר ממלכתיים בחיפה ובקריות. התלמידים שם ממש מחכים לבואן של בנות השי"ת הלאומי. אנשי הגרעין מתרגשים כל פעם לבקר רוא את התגובות של המורות והמנהלות. במסגרת הפעילות בבתי הספר, וורצמן מביא סיפור טרי מהשבוע האחרון, שממחיש את החשיבות בפעילות הרוחנית. "התחלנו ממש לאחרונה להיכנס לבתי ספר עם סדרת סת"ם. השבוע נפגשתי עם משפחה בפגישה ראשונית בביתם לקראת הבר מצווה והילד סיפר להורים שבשבוע הקודם נפגשו בבית הספר, כך שזו לא הפגישה הראשונה שלו איתי, מה ששבר מיד את הקרח".

"חיפה היום היא גם פריפריה במובן הזה שתורשים רבים עוברים למדינת תל אביב, לירושלים או להתיישבות", מוסיף הרב ששון. "התהליך הזה קורה כבר חמישים שנה. חיפה הייתה בעבר העיר השנייה בגודלה בישראל. מצד שני, עדיין מדובר במרכז עירוני גדול. יש כאן מוסדות אקדמיים רבים ומבחר תעסוקה גדול של נמל ומפעלים. המשימת מות כאן הן מורכבות מאוד. חיפה צריכה כוחות מחודשים וחזקים, בתודעת שליחות. של אנשים מיומנים שיודעים לעבוד גם עם אוכלוסיה עממית, גם עם אוכלוסיה משכילה וגם עם עולים חדשים. גם מבחינת יהודית וגם מבחינה חברתית. הצלחנו ליצור חבורה משמעותית שמצליחה לגעת בכלום ולהשפיע על הצביון של העיר. אנחנו רואים הצלחה רבה בפעילות בבתי הספר ובהיקף הסטודנטים החילוניים שבאים ללמוד יהדות. ככל שאנחנו פועלים, אנחנו רוצים להגדיל את היקף הפעילות, ובשביל זה אנחנו צריכים עוד שותפים. כל משפחה שתצטרף, בחיי היום-יום הפשוטים שלה, תיתן מענה וכוח לכלל העיר חיפה".

נכתב בשיתוף עם גרעין 'הדר להדר'

תקציר: שנת ת"ש (1940), מלחמת העולם השנייה. בבית ילדים יהודי בצרפת אוזל המזון וכולם רעבים. לפתע נפתחת הדלת ודמות מאירה נראית בפתח...

התוועדות

התוועדות

הרב חיים שלום דייטש

אני לא יורש!

אתם נזהרים בקנאות מלשון הרע, אתם נותנים את הנשמה לכל יהודי, אבל גם בזה וגם בזה אולי אתם עושים רק מה שנראה לכם < התכונתי מאוד לפורים, שתיתי כהוגן, ואז בסעודה שאלתי את ר' שלמה חיים איך מתפללים, אבל הוא דחה אותי לאחרי פורים > בלי רוח הקודש, ר' משה מידנר ז"ה במהלך הבחינה את אופיו של המלמד הסורר < הבעיה הגדולה שלנו היא בדיוק הסיפור של עמלק, אבל אנחנו יכולים לקחת לגימה מפורים בכל יום >> **התוועדות סעודת פורים מעוררת**

האחדות בתוך העולם הזה. כמובן, המן הרשע לא בא לדבר לטובת עם ישראל, הוא רוצה לקטרג. הוא טוען שבפעול במציאות, רואים שעם ישראל מפוזר ומפורד. לעמים אחרים לא הייתה אף פעם יכולת להיות 'אחד', וממילא אי אפשר לטעון כלפיהם על חוסר אחדות. כלפי עם ישראל הטענה גדולה - הם הרי כן שייכים לגילוי של ה'אחד', ואף על פי כן הם כפיזור ופירוד. זהו קטרוג גדול.

לא נעים לומר, אבל ככל שלומדים יותר חסידות, הטענה הזאת מתחזקת יותר... כשלומדים בחסידות שיש אחדות בכל דבר, הקטרוג הוא גדול הרבה יותר. יהודי שלא לומד חסידות, לא יודע יותר מדי. הוא יודע שצריך לקום, להתפלל וללמוד ועוד הרבה עניינים שבכלל אין קשר ביניהם. אין אצלו סתירה פנימית, אם הוא לא מגלה את האחדות בכל מה שהוא עושה. הוא לא מרגיש שיש

כשהמן הרשע בא להתלונן אצל אחשוורוש נגד עם ישראל, הוא אומר עליהם: "ישנו עם אחד מפורד ומפירד בין העמים". חסידים אומרים, שהתלונה של אותו רשע הייתה שיש בעולם עם שהוא כולו - אחד. כל הזמן העם הזה צועק 'אחד!', כלומר, שכל העולם בעצם שייך לאחדות. שייך לה' אחד. המן ממשיך להתלונן, שאפילו כשהעם הזה 'מפוזר ומפורד בין העמים' הם ממשיכים להיות 'אחד'. הטענה על עם ישראל היא, שדווקא מתוך שהוא מפוזר ומפורד, מתברר שהוא 'עם אחד' באופן עצמי. כל המהות שלו היא אחדות.

במנחה של שבת אנחנו אומרים: "אתה אחד ושמןך אחד ומי פעמך ישראל גוי אחד בארץ". לפי החסידות, המילים האלו באות לומר שישראל משכינים את ה'אחד' בארץ. עם ישראל מגלים את

בעיה בפזורה ובפירוד שממלאים את החיים שלו. אבל כשלומדמים חסידות ויודעים שהיסוד של הכל הוא מלכות ה', אז הטענה על כך שבפועל במציאות היהודי נמצא במצב של "מפוזר ומפורד בין העמים", היא טענה חזקה.

איך בכל זאת מתגברים על הקטרוג? אז האמת היא שחשוב לזכור שהטענה הזאת נאמרה לפני שהיה חג פורים... זאת אומרת שבסגן פורים נעשה תיקון לטענות האלה, ועכשיו אפשר לנצח את הקטרוג. אדמו"ר הזקן מחדש, שהתגלות של האחדות שנעשתה בפורים מלווה אותנו בכל יום מימות השנה. יש נקודה אחת ביום, שהיא מעין פורים. למען האמת, לכל חג יש נקודת 'מעין' כזאת שדרכה הוא מאיר לכל השנה, אבל ביחס לפורים הנקודה הזאת חשובה במיוחד, כדי להבין איך לנצח את המן.

נקודת הפורים בכל השנה היא אמירת קריאת שמע. הרושם שפורים משאיר על שאר ימות השנה, מופיע במסירות נפש של קריאת שמע. מה הקשר בין קריאת שמע לפורים? אדמו"ר הזקן מבאר שבזמן שביטול המקדש היה קיים, הייתה אפשרות להגיע למצב של אחדות מלאה באמצעות עלייה למקום שלמעלה מהדעת. כיום, כשאין בית מקדש, ניתן לאחוז באחדות רק על ידי ביטול הדעת. לכן בפורים מבטלים את הדעת על ידי שכרות, ומעין ביטול הדעת של פורים יש בקריאת שמע שבכל יום. כשיהודי מוכן למסור את נפשו ב'אחד', הוא מגלה שיש לו כוחות לבטל את הדעת לגמרי, ולאחוז ב'אחד'.

כל עוד יש באדם דעת, הנחש של עץ הדעת פועל בכל הכוח. האגו והגאוה על הכוח שלו, שהוא מבין והוא עושה כל דבר, עובדים שעות נוספות. אמנם לא מוכרח להיות שהאדם ייפול לגאוה, אבל בכל מקרה, כאשר הוא מבטל את הדעת לגמרי, הוא זוכה לאחדות שלמעלה מן הדעת.

לחיים.

ההלכה המפתיעה ביותר של פורים, היא החובה "לבסומי בפורי" עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי". כל כך הרבה פירושים נאמרו עליה! יש שרוצים לומר שזאת רק דוגמה, ויש אומרים שמדובר בדרך גזומה, כי איך אדם יכול באמת להתבלבל בין "ארור המן" ל"ברוך מרדכי"?

בכל אופן, בין כל הפירושים יש פירוש יפה, שמתיישב טוב על הלב גם אצל אנשים שכליים שקשה להם במיוחד עם ההלכה הזאת. הפירוש הזה אומר ש"ארור המן" עניינו הוא 'סור מרע', ואילו "ברוך מרדכי" עניינו הוא 'עשה טוב'. בדרך הטבע, למרות שאת שני הצדדים - סור מרע ועשה טוב - ציווה הקב"ה, אצל בני אדם יש הבדל בהתייחסות לסוגי המצוות. ההבדלים יכולים לבוא לידי ביטוי בשני כיוונים הפוכים. ישנם אנשים שגזומה ב'סור מרע', אבל ה'עשה טוב' שלהם חלש. מצד שני, יש אנשים שאצלם המצב הוא הפוך - הם עושים הרבה טוב, אבל 'סור מרע' לא חזק אצלם.

ממש כואב הלב לראות את זה. יש אנשים שבנוגע ל"בין אדם לחברו" הם משתדלים בכל מאודם לעשות טוב ולעזור למישהו אחר. ישנם חוגים וקהילות שלמות שההתפתחות של הצדקה והחסד שם היא באופן לא רגיל. כשהם דואגים למישהו, הם יעשו את זה מכל הלב - "עשה טוב" בשלמות. הם אפילו דואגים לכאלה שהם מחוץ למסגרת של אנ"ש. פעם ניגש אלי יהודי כשהייתי בכותל, ושאל אותי אם אני רוצה לשלוח דברי חיזוק לר' שלום רובשקין שישב אז במאסר באמריקה. היהודי הזה לא היה חב"דניק, ולא היו לו שום סממנים של חב"ד. כמובן שמחתי לומר כמה מילים של חיזוק, ובאמת כשרובשקין השתחרר הוא הגיע לכותל והכיר אותי מהסרטון הזה שהיהודי צילם. כל כך יפה לראות, יהודי אמריקאי, שאולי כלל לא היית מצפה שייגע לו מצב של יהודי אחר שיושב בבית הסוהר, טורח לחפש מישהו שאולי יכול לעזור במשהו. אבל נעבצן, מהצד השני,

הרבה פעמים בחוגים האלה כלל לא קיים מושג שאסור לפגוע במישהו אחר. לפעמים הם 'מהדרים' להיות בעלי מחלוקת כדבעי.

במקומות אחרים, ראיתי יהודים שמקפידים מאוד לא לפגוע במישהו אחר, ונזהרים מאוד בלשון הרע. הזהירות שלהם בנושא הזה היא באופן שאי אפשר לתאר. רק שלא ייראה למישהו שאולי התכוונו לומר משהו נגדו. וממש אותם יהודים, כשזה מגיע ל"עשה טוב" הם אומרים לך "כל אחד צריך לדאוג לעצמו..."

בזמנו היה לי שכן, בן למשפחת חשין. הוא היה יהודי ליטאי ירושלמי. פעם הוא אמר לי שהוא בבעיה רצינית. הוא היה צריך בזמנו לחתן את הילדים, לא היה לו כסף, והוא הרגיש במצוקה בגלל שהוא לא היה שייך לאף חבורה חסידית, ואף אחד לא רצה לעזור לו. כיום גם לליטאים יש חבורות - יש בתי מדרש "יוצאי פוניבז'". גם "יוצאי חברון", וזה כמו חבורה חסידית כזאת, אבל אז זה לא היה. בכל אופן, יש יהודים שמקפידים מאוד ב"סור מרע" של לשון הרע וכדומה, אבל ה'עשה טוב' שלהם לא מגיע לאותה רמה, וככה יכול להישאר יהודי לבד.

מובן שהבעיה הזאת שייכת לעוד נושאים. יש כאלה שמהדרים בהכשרים, שלא לאכול משהו שיש בו ספקות וספקי ספיקות. "סור מרע" כדבעי. מצד שני, את החבר שלו הוא עלול לאכול בלי שום הכשר... האם הם מדייקים ב"עשה טוב" כמו ב"סור מרע"? לא באותה רמה.

הבעיה היא כשמתחילים לחשוב שזאת האמת, שאפשר להכניס את כל היידישקייט רק מכיוון אחד שאליו מתחברים יותר. צריך להכיר שזה המצב, לפעמים בדבר אחד מרגישים יותר את הקב"ה ובדבר אחר מרגישים פחות.

את הבעיה הזאת בא פורים לפתור: "חייב איניש לבסומי בפורי", עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי! "אם ארור המן" עניינו סור מרע ו"ברוך מרדכי" שייך לעשה טוב, צריך להגיע למצב בו אנחנו לא יודעים ולא מרגישים שום הבדל ביניהם. העיקר בכל קיום המצוות הוא, לעשות אותן בגלל שהן רצונו של הקב"ה. לזכות ל'עד דלא ידע' בין סור מרע לעשה טוב. הפנים שעיקר הנקודה היא לעשות מצוות בגלל הרצון העליון. אם הרצון העליון אומר שצריך לעזור לגוי, אני אלך לעזור גם לגוי! בפורים צריך להרגיש את השייכות לקב"ה ברמה כזאת, שלא יהיה בעינינו הבדל בין סוגים של מצוות. שלא יהיה אכפת לנו אם הרצון הוא כזה או אחר, אלא ברגע שנדע שכן רצונו, מיד נתחבר ונידבק לזה, כי זה מה שה' רוצה.

כשיהודי מגיע למצב כזה שהוא לא יודע "בין ארור המן לברוך מרדכי", הוא בטל לגמרי לרצון ה'. במצב כזה, גם אם הוא לא יודע מה ההבדל, ולהפך - גם אם הוא כן יודע - הוא אומר "ארור המן ברוך מרדכי" רק כי הקב"ה אומר כך. כל השנה אנחנו לומדים ויודעים מה קורה כשאדם עושה דבר לא טוב, ומה קורה כשהוא עושה דבר טוב. אבל בפורים, כשלוקחים 'משקה', מגיעים למדרגה שבה ברור שבעצם הסיבה של "ארור המן וברוך מרדכי" היא למעלה מכל גדר והסבר, ואז ממילא יהודי יודע שהוא לא יודע באמת את ההבדל. במצב הזה - ברור לו שכל מה שהוא אומר כל השנה "ארור המן ברוך מרדכי" זה רק בגלל שהקב"ה רוצה כך.

לפני פורים יכול להיות הסבר גם ל"ארור" וגם ל"ברוך", אבל בפורים יוצאים למעלה מההסברים. לפעמים קורה לי שאני מסביר למישהו עניין מסוים בתורה, והוא מתרגז: "אני לא מבין את זה!" זאת ממש בעיה. היהודי התרגל לחשוב שההבנה שלו היא הקובעת. אדם צריך להגיע למדרגה של "לא ידע", שאף על פי שהוא באמת לא מבין, לא אכפת לו. הוא יודע את הסיבה האמתית - כי כך הקב"ה אומר. אם אומרים ליהודי: תיזהר מדברים אסורים! אל תסתכל איפה שלא צריך! והוא אומר שהוא לא מבין מה הבעיה, ורק הפנאטים כל הזמן נגד, הוא צריך להבין שאין הסברים. אמנם הרבי אומר שבגלל שיהודי הוא קדוש וקשור עם הקב"ה, אז הוא מרגיש מה הקב"ה רוצה, אבל עדיין - הוא מקיים ועושה רק בגלל רצון ה'.

רצייתי לספר לכם. בשטייטל של ר' אלחנן וסרמן, בברנוביץ', הייתה ועדה של תלמידי חכמים שהיו אחראים על התלמוד

אני יכול לומר לכם שאז כנראה לא הייתי מקיים את ההדרכה שלו. **בפורים צריך "אתכפיא"?** פורים זה למעלה מאתכפיא וגם למעלה מאתהפכא! בפורים כל החשבונות האלו נופלים, וכולנו הולכים ישר לקב"ה. לכן הוא אמר לי לבוא אחרי פורים.

בכל אופן, בזמנים רגילים יש סדר - קודם כל אתכפיא, ואז אפשר להתפלל. בפעם אחרת הוא אמר לי, שביחידות הראשונה שלו אצל הרבי הרש"ב הוא קיבל את ההדרכה לעשות "אתכפיא". הרבי הרש"ב גם אמר לו, שאת כפיית היצר יעשה בעניין של הדיבור. מובן שלא מדובר על דיבורים אסורים, אלא להתגבר ב"אתכפיא" על הדיבור בדברים מותרים. **הרבי הרש"ב אמר לו, ששמירה על הדיבור מתקנת את ההווה, ומועילה גם על שמירה לעתיד.** אם מתחשק לך לומר משהו, לפטפט על החדשות, כן קורונה או לא קורונה, ובכל זאת אתה מתגבר ושותק, קיבלת את היסוד להתפלל. כמו שיסוד של בית נמצא למטה בעפר, ואחר כך אפשר לבנות עליו בניין שלם, ככה גם ה"אתכפיא" שהיא עבודה מלמטה, היא היסוד לבניין של התפילה.

חז"ל אומרים, שעמלק גורם לכך שכביכול ה"כיסא" לא יהיה שלם, ושם ה' לא שלם. בחסידות מוסבר שעמלק יוצר פירוד בין האותיות י-ה' של שם ה' לבין האותיות ו-ה'. בנפש האדם, האותיות י-ה' שייכות ל"מוחין", ואילו אותיות ו-ה' שייכות למידות הנפש. לכל יהודי, בעצם זה שהוא נקרא יהודי, כבר נמצאות בו האותיות של שם הוי"ה. לכן, כפי שהיהודי מתנהג למטה, כך קורה בשם הוי"ה שלמעלה.

איך עמלק גורם לפירוד בשם ה'? כאשר יהודי מבין אלוקות בחכמה ובינה שלו, אבל מחמת היצר שום דבר לא יורד למידות הנפש, הלב לא בעניין - אז נעשה פירוד. כיוון שיהודי הוא חלק משם הוי"ה, לכן כאשר אצל היהודי יש הפרדה, נעשה כך גם למעלה כביכול ש"אין השם שלם".

גם השלמות של ה"כיסא" שייכת לאותה נקודה. **לכאורה לא מובן, מה שייך לדבר על "כיסא ה'" - הרי ידוע שאין ישיבה ועמידה לפני ה'?** בספר 'תורה אור' של האדמו"ר הזקן מבואר, שישבה עניינה הירידה למטה. כמו בגשמיות, כשאדם מתיישב אז החלק הנמוך שלו יורד למטה. וכך גם בעבודת ה': החלק הנמוך, שהוא החלק של המצוות המעשיות, מוריד אלוקות למטה, ואילו כשיהודי לומד עניין מסוים, הוא פועל בחלק העליון - י-ה'. אבל אם הוא לא מקיים בפועל את מה שהוא למד, אז נוצר "כס" - כסא בלי אל"ף, דהיינו שיש מקום ישיבה, אבל בלי האל"ף - אלופו של עולם. **עמלק גורם לכך שאדם יכול ללמוד בלי לקיים.**

אמרנו שהבעיה של שומרי תורה ומצוות היא שהם לא מתרגשים. יהודי לומד ומבין, אבל לא מתרגש מכלום. אפילו אם הוא עושה ונוהג לפי מה שכתוב, הנפש לא מתעוררת. כמובן הם לפחות עושים - לעומת אלה שעמלק כל כך משפיע עליהם, שהלימוד גם לא גורם להם לקיים מצוות. **אבל אצלנו, ההפרדה שעמלק עושה היא עדינה יותר.** עמלק אפילו בעד שנבין מה שאנחנו לומדים ושאינו נלמד חסידות - בתנאי שזה יישאר לימוד בלבד, ולא יגיע לרגש...

אם תשאלו כל דתי או חרדי - כולם מבינים שהדבר הכי טוב זה להיות קשור לקב"ה. אין שום ספקות בזה. אלא מה? כל פעם מגיע יצר אחר, ועמלק חוגג עליו. אתם יודעים, הקשר שלנו עם הקב"ה הוא כמו שלום בית. כל שיר השירים מיוסד על העניין של הקשר בין ישראל והקב"ה. יש כאלה שלמדו הרבה לפני החתונה - איך להיות בעל טוב או אישה טובה. הבעיה היא, שכאשר מגיעים למעשה, כל מה שלמדו רחוק לגמרי מההתנהגות בפועל. זה מצב מכאיב, אבל בפורים יש לו תיקון.

עמלק היה שונה מכל העמים, בגלל שהוא נכד של אברהם אבינו. כשם שאברהם הכיר את בוראו, גם הוא מכיר. מכיר ומתכוון למרוד. פורים הוא הזמן לפעול בנפש שלנו, שכל דבר שלומדים בגולה ובחסידות ירד למעשה וגם לרגש. אז יהיה ה' שלם והכיסא שלם. לחיים, לחיים ולברכה!

תורה. יחד עם ר' אלחנן, היה שותף בוועדה הזאת ר' משה מידנר. ר' משה היה אדם גדול מאוד, מגדולי חסידי סלונים. הוא היה גאון חסידות, ולא נתן לאחרים לדעת שהוא כזה גאון. פעם אחת היה חסר מלמד, וכשבחנו מישהו לתפקיד אמר ר' משה שהמועמד לא מוצא חן בעיניו. ר' אלחנן שאל למה הוא לא רוצה אותו, ור' משה לא ידע להסביר. היה ויכוח ממושך. ר' אלחנן שאל אותו - "וכי יש לך רוח הקודש?" ר' משה ענה: "רוח הקודש אין לי, אבל רוח קדושה יש לי... הוא לא מוצא חן בעיניי!" ר' משה הטיל וטו, ולא הייתה ברירה אלא לדחות אותו. לא עבר הרבה זמן, עד שנודע שאותו מלמד ירד לגמרי מדרך התורה. ר' משה מידנר הרגיש עליו עוד לפני כן. זאת מדרגה של "עד דלא ידע". הוא לא ידע להסביר, אבל הוא הכיר שזאת האמת. זאת האמת המוחלטת, בלי הסברים: "ארור המן וברוך מרדכי".

יש עוד בעיה שרק פורים יכול לתת לה תשובה. אצל הרבה אנשים כואבת מאוד הנקודה, שלומדים ולומדים אבל הלב לא זז. לומדים בחסידות שהתבוננות מביאה אהבת ה', אבל גם אחרי כל המחשבות הטובות, הלב נשאר סגור. אומר לכם את האמת: השאלה הזאת כואבת גם לי, אבל בפורים, ברוך ה', יש לזה פתרון. בספרי חסידות מגדירים את המגילה בתור מורה הדרך של כלל ישראל בזמן הגלות. **המצב הלא נורמלי של הגלות שייך למגילת אסתר, שהיא על שם "הסתר אסתר פני".** כל שאר הימים-טובים קשורים עם עליה לרגל ועם בית המקדש. פורים הוא החג היחיד שהיה בחוץ לארץ - בפרס. אמנם יציאת מצרים לא הייתה בארץ, אבל התכלית שלה הייתה כדי לבוא אליה. ואילו אחרי פורים עם ישראל נשאר בגלות.

ההדרכה לדרך העבודה בגלות היא, שאם רוצים להפוך את המן צריך לעשות פארבענגען - התוועדות. "לך כנוס את כל היהודים". אם התוועדות אחת לא עוזרת, אז מתוועדים עוד פעם. התוועדות מועילה נגד הרבה סוגים של המן. הסדר של הישועה במגילה, היה על ידי שמרדכי יצא ברחוב העיר, לבוש שק ואפר. אחר כך הוא הלך ואסף את כל היהודים, ומשם השתלשלו הדברים עד לניצחון על המן הרשע. לחיים.

צריך להתעורר לעבודת ה' בתפילה, והדרך להתעורר היא על ידי ההקדמה של קריאת שמע שעל המיטה. קשה לדבר על הנקודה הכואבת הזאת, שלצערי נוגעת גם אלי. חשוב לדעת, שרק על ידי ההקדמה של ביטול הדעת בפורים, והמסירות נפש בקריאת שמע שעל המיטה, אפשר להתעורר להתבוננות ולתפילה. הרבי היצמח צדק' אמר שהסדר הוא "בערב ילין בכי, ולבוקר רנה". אם בוכים בקריאת שמע על המיטה, זוכים להתעוררות בתפילת שחרית.

אני רוצה לספר לכם על הפורים הראשון שעשיתי בישיבת 'תומכי תמימים'. אתם יודעים שהמשפיע בישיבה היה ר' שלמה חיים קסלמן. הוא תמיד הצליח להבעיר את האווירה של ההתעוררות לתפילה. עוד לפני שלמדתי בישיבה, הייתי מגיע הרבה מאוד להתוועדות של ר' שלמה חיים. כל הזמן קיוויתי שכשאני אגיע ללמוד בישיבה, הוא ילמד אותי ממש איך להתפלל. בפורים, הייתה לי התעוררות, שתיתי משקה, וכך היה לי אומץ לומר לר' שלמה חיים: "אני רוצה ללמוד להתפלל!" ר' שלמה חיים אמר: "הבוא אחרי פורים".

למרות שלא תמיד זוכרים מה היה בזמן השכרות, את התשובה שלו כן זכרתי. למרות שזכרתי, וממש רציתי לבוא אליו, היה לי מאוד קשה. בפורים עם המשקה לא היה קשה, אבל אחר כך זה כבר היה משהו אחר. התגברתי במאמץ גדול והלכתי אליו הביתה. אחרי ששאלתי בהכנעה איך לומדים להתפלל, אז ר' שלמה חיים אמר שאי אפשר סתם ככה להתחיל להתפלל בהתעוררות הלב, אלא צריך כמה שבועות לעבוד בדרך של "אתכפיא".

אם תשאלו, למה הוא לא ענה לי את התשובה הזאת כבר בפורים,

זכר למחצית השקל תורמים אפשרות

ראשיהודי
אהוז • אהאמין • אקרז

היו שותפים לחשימה האומית של קרוב לבבות
ואיבור לתורה ציונית שמה ומרוחמת

היו שותפים - ראש יהודי! התרומות מוכרות לצרכי מס.

ניתן לתרום בטל. 02-6791122, 052-5665005 או בפייבוקס למס' 052-5665005
או הקישו בגוגל: "היו שותפים" או בביט או סרקו ברקוד:

לראשיהודיתל אביב דרושנים/ות

מנהל/ת פרויקטים

וקשרי לקוחות

- התפקיד מצריך יכולת הובלה והנעה • ניהול צוות
- יוזמה ויצירתיות • תקשורת בין אישית גבוה
- חריצות ומסירות • ניסיון בתחום - יתרון

מנהל/ת משרד

- התפקיד מצריך כושר ניהול • ארגון וסדר
- שליטה בתוכנות office • יכולת אדמיניסטרטיבית
- תקשורת בין אישית טובה • חריצות
- אחריות וראש גדול • ניסיון בתחום - יתרון

לשליחת קו"ח: Isca2054@gmail.com

יש לך שאלה בעבודת ה' ? חתם ל-
054-4530951

1,200 שאלות ותשובות
של הרב יהושע מחכות לכם
באתר 'קרוב אליך'

נפשי
בשאלתי

הרב יהושע שפירא, ראש ישיבת רמת גן

למה יש כל כך הרבה
דיכאון בדור שלנו?

האמת היא שאין לנו מספיק מידע על דורות אחרים, שהרי המילה דיכאון, כולל האבחנה שעומדת מאחוריה, הם מושגים חדשים. ובכל זאת, נדמה שגם בלי לענות תשובה מדעית על רמת הדיכאון, נוכל לומר שיש כיום רגישות גדולה לכל דכדוך. ואולי דווקא מפני שאנחנו בדור של שפע גשמי ושל התפתחות אנושית מדהימה בכל התחומים, וגם בדרך שהקב"ה מנהיג את ישראל ומשיב אותנו לארצנו, וגם ריבוי עצום בלימוד תורה, עד שעל פי כל רבותינו הגאולה השלמה כבר מידפקת אחר כותלנו - דווקא משום כך אנחנו רגישים ביותר לכל עיכוב, כי הציפייה במעמקי הנשמות מתגברת מאוד והטובה קרובה, ולכן כבר קשה לספוג מעצור מועט מלטובה להגיע. ואומנם אפשר גם שההנחה שלך בשאלה צודקת, ואולי אכן יש יותר דיכאון, אלא שזה כמו ההעדר שקודם להוויה, והחשכה ששוררת טרם מולד הלבנה החדשה.

אני מבין למה אחשוורוש והמן נחשבים רשעים, אבל מה ושת עשתה?

רבותינו גילו לנו את סוד הדבר, ואמרו שושת הייתה נכדתו של נבוכדנצר הרשע והלכה בדרכו, והתעמרה בבנות ישראל בקושי השעבוד באופן של השפלה נוראית וביזוי כבודן. ועל כן באה על עונשה, שתיקרא בבוש פנים שכזו אל המלך, ולבסוף גם עברה ממלכותה לעיני העולם כולו.

אומנם, במגילה עצמה באמת לא מופיעות רשעותה של ושת ולא פגיעתה בישראל, שהרי גזר דינה היה לפני שגידל המלך אחשוורוש את המן. אך ראשית המגילה סוגרת את מעגל המלכויות שקדמו לה: ממלכות נבוכדנצר שהיגלנו לבין האומות, דרך מלכות בלשצר שהמשיך לרדות בנו, ועד ושת שהייתה ממשרכת דרכם. ועוד אמרו חז"ל שיש קשר עמוק בין הפסל שעשה נבוכדנצר להכשיל בו את ישראל לבין הגזרה להשמיד ולהרוג של המן הרשע. ולבסוף הכול התהפך לטובה מיגון לשמחה ומאבל ליום טוב, כי המהפך שהתרחש בימי אחשוורוש והמן גאל אותנו מכל שבעים השנים שהתחילו בימי נבוכדנצר.

מה ההבדל בין קלות ראש לשמחה?

קלות ראש היא תחושת חוסר ערך של העולם, שלפיה אין מה להפסיד ובעצם גם לא להרוויח מעולם מדולדל, שיד המקרה עלולה לקחת אותו בלא בחירתנו למקומות נמוכים ומצערים. ועל כן קלות הראש החלולה היא רגע של ליצנות, מעין "אכול ושתו כי מחר נמות". ובמובן הגשמי היא המוצא הרגעי מחוסר המשמעות ומהשעמום של העולם הריק.

השמחה, לעומת זאת, באה מתוך אמונה בטוב אלוקי, שכל מה שנגלה ממנו הוא כעין וכאפס לעומת מה שעתיד להתגלות, שמאחורי כל קושי עומד טוב עליון ונסתר למעלה מכל מה שאפשר לשער, וכל אחיזה בשורש האלוקי על ידי התורה והמצוות היא הדבקות בטוב העליון שלמעלה מכל גרי העולם הזה, המביא לאושר אין קץ שעוד עתיד לעלות מעלה אחר מעלה עד אין קץ. ולכן קלות ראש היא ביטוי לריקנות, ואילו שמחה ממלאת את כל העולמות ומביאה אותם לשלמות מופלאה.

זמני שומעו

את מצוות
'מתנות לאביונים'
מקיימים

עבור בני תורה
מהציונות הדתית
ומשפיעים
בכל יום ויום!

החלוקה
חננוצת
בו יום!

חפשו אותנו בגוגל
או חייגו 1700-70-70-99

מחברים
תורה בציון
עושים טוב, מרבים התורה

בו ביום

וביום שאחריו

וביום שאחריו, וביום שאחריו

וביום שאחריו, וביום שאחריו, וביום שאחריו

וביום שאחריו, וביום שאחריו, וביום שאחריו, וביום שאחריו

וביום שאחריו, וביום שאחריו, וביום שאחריו, וביום שאחריו

וביום שאחריו, וביום שאחריו, וביום שאחריו, וביום שאחריו

אחד
לאחד

